

Mappe 309

DEO DUCE ET AUSPICE.
DISPUTATIO MEDICA
IN AUVURALIS

DE
IOTYELISMO.
CVM

PRESIDIO ARCHIATRI SUPREMI.
AUTHORITATE ET VSSV.

AMPLISSIMI AC GRATIOSISSIMI OR
DINIS APOLOPINI FLORENTIS
SIMAE ARGENTINENSIVM VNI
VERSITATIS

PRO LICENTIA

Summos honores et Privilegia Docto
ralia consequendi
solenni Pithagorae disquisitioni
sistit

Johannes Hartmannus Senckenberg
Fridbergæ Wetteravv
ad diem.

PLACOVIM IN DISPO-
sitione.

Mens hominis corporea compage soluta, beatissima
et perspicacissima aerum contemplatione fruitur,
in hoc vero corporis veluti ergastulum detrita, et
sive necessitate, sive quia sic erat melius, alligata
corpori, rerum duntaxat imagines per transennam
aut cancellos intuens, de naturis earundem, in qui-
bus residet veritas, divinare, utinam non rursus co-
gitur. Sensus enim essentias rerum, densitati
materiae immersas, haud facile est latibulis eruit,
aut tacitos earum venatur recessus. Originis
tamen, divinaeque naturae amula, humiliter repere ter-
ricolarum mae nescia, caput in divinarum seu
creaturarum pensitationem erigit, finesque sum-
mo rerum Thaumaturgo praefixos, agendisque prop-
rietates admiratur primum, dein circa ea Philoso-
phatur. Philosophia enim ideo a Poetis fingitur
Thaumantis filia, quod tum primum homines ca-
perunt Philosophari, cum ceperunt admirari.
Quem autem in sui admirationem non reperere,
ferunt trahi, magnetem, aurum ab osse mulieris.
Gallinis araneas esse in deliciis, homini detrimen-
to: Sturnos vesci Cicuta, quae homini praesenta-
neum venenum: Quibusdam sola purgantia esse,
dicina imaginatione alvum solvi: Alios conge-
nita declinatione aversari caseum, butyrum,
carneque: Quosdam praehorridae animae vomere
ad fortuitum felis, imò propriorum naturae conspe-
ctum; Nonnulla peculiari gaudere antipathia

cum nostri corporis partibus; Leporem marinum
Pulmonibus, cantharides vesicae, venera cordi,
clandestinas struere insidias: Plurima abditâ qua-
dam et specificâ in aconomiâ suâ partibus prodesse:
Buglossam, Borraginem, Stiracem, cordi: Echinum
Agrimoniam, hepati: Scolopendrium, Tamariscum
Pieni: Betonicam, Paeoniam, Capiti: Utero che-
lidsam et Matricariam, imò et plurima alia ca-
teris, diebusque partibus esse solatio: Imò quoddam
Medicamentum Purgantia congenita quoddam
naturalis familiaritate determinatum, et quem
velis humorem, e corporis eliminare mœandris.
Sed umbram te spectasse putes, quando ad aure-
um illud e caelo delapsum, prorsus bravo animi
sensa, aut severiora tua intendas studia: Divi-
num etenim animal, et S. S. Trinitatis exemplar
Intellectu, Voluntate, et Memoria referens, quâsi
compendio, quicquid natura rerum parens produ-
xit unquam, spectantibus et ad spectantibus exhi-
bet, quod cuiuscumque viri Philosophi intuentes
mirandas actiones considerantes, earum causas
scrutantes, non tantum superfluum, sed et intera-
nea introspicere gestiebant: Hinc non tantum
felices, simias, canes, suos, quâ animalia corpo-
re similia homini credebant, sed tandem cum con-
datis manibus et Ingenijs crevisset audacia,
mortuos, dein vivos quando etiam homines sup-
plicio destinatos, ad sua pulpita accersentes, cul-
tro Anatomico subiecerant, quâ in doctrina su-
um Hippocrati, suum Galeno ejusque debemus
asseclis: Modernum vero ambitiosum seculum
ex Paternis manibus relictas, in eos hæredita-
ria successione derivatas facultates, diligentius

[illegible]

Wiederholte Bitte Wildgrünson
Hut uns imperial Jahrgangson
Wiederholte Bitte in der
und das Leben Wildgrünson
Es ist die Grünsone D. Grunt
Wiederholte Bitte in der

Debatet Papis Pelleguonius
 Hic mihi Diuinae sed yppocritus
 Calumniis inuictis laqueis
 Quos si simulat pignus aut
 Vultus Papis si se pignus
 Aut si dicitur bibulum uideri
 Quos si simulat pignus aut
 Vultus si dicitur pignus aut

[illegible][illegible]

6
Prometheus divinus, humani generis plures felicissimus, juvenescentem mundum aureis q. dem donavit seculis, si
suscepto mani. Pelarum voto, Vivacitatem, Creaturam praestantem, laborum, curarum, totq. agrorum
imminitatem, quae cuncta nunc virilim. sua deservunt, ab his mirandum, effluere omni de xra. ma. de populari
tibi ob oculos ponens in animo volutes. Qui tamen clanculum secum reputabit, hanc vitam quasi processu
approbatas et in nos derivatas rerum causas feliciter nos cognoscere; imo tot experimentis inventis, (reliq.
silentio involutis) oblectamento, sanitatib. quae nil praestantius recuperanda subservientibus gaudere; merito sibi
de aureo nunc vigente saeculo gratulabit, multamq. notius quam longam vitam in votis habere. Tunc ille hoc
saeculo quisq. beatissimam vitam, qui ab optimis Praceptoribus, gratissimam doctrinam et eruditionis haurit
neclat, optimisq. omnib. praeceptis, ut finem in hoc mundo Theatro habitandi, a summo reru. ^{conditore} Praefixam
adimpleat, DEO nimirum et P. R. O. X. T. M. inserviendo, hoc siquidem unica non vivere, vita est. Contra, et mihi sub
reo hoc saeculo vivendi felicitas velis nempe auspicijs (arviente DEO) Viri Nobilissimi, Amplissimi, Excellent.
et Experientissimi, Patroni, Praeceptores, Promotores, Patroni, ad extremam usq. vitam periodum venerandi, suscipiendi,
vestris inquam auspicijs a limine salutae Medicinam, alis adolentis, feliciter progredi; studiisq. metans, quae
dam est: ^{meo} exoptato attingere voto, quare, quid et alis, et alit mihi, contingat non ita pridem nomen meum et Matricula
Medica inserens professus sum, nullum aliud in finem, quam ut sapientis a teneris ad hanc usq. lucem quodam modo
molestus, DEO et P. R. O. X. T. M. inserviam, quem consequendum, ut hac die Examini meo ^{gratissimam} superstitis, comparul dies
probate, ^{quod peroramus, et me et alios} Viri Nobilissimi, Amplissimi, Excellentissimi, a vestris eruditionis sacrisq. manantibus, probatis, deinceps, per me, in
alios quam plurimos doctes clerivale, ut nomina vestra dignis formis in abe laudem etiant encomijs et prole a,
ad inspar fluminum ad os el mare redeant, sic honoras eos unde profectus, redeat. Tunc ut coapt feliciter DEUS
suum precor affundat gratiam, quem et nunc hinc matutinis, dum ego, initium capesso commemorationem
supplicii mente veneror, ut et vota nostra pubeat esse rata, ^{et} mihi potissimum, quos me dolet in meritis, ut animi mei
sensa exprimere, quodve ego indulta animo haec complexus sum, proferre valeam, fiat! fiat! Et fil. honor. T. me.

Quod Ethnorum sanctum calculo, à summo Jove videlicet inchoanda, terminandaue omnia, id Christiani suo
imbitum non faciliare deceat. Tibi igitur Glorioso Excelsove DCO, immortalia et nunquam intermitten-
cant amplexum praecordia tuo quod filio dno clementissimae assistentia, huius operi nos accingere, pedem
promovere, et denique colophonem imponere sustinerimus, celsitas dimissa haec profitemur, nunquam tula enim ore
defectu, pedem promovere non ausi deest, quod igitur sumus, movemur deo, a tuo in nos descendit munere, huius
beneficiorum non immemores, offerimus, quanta possumus, nosmetipsos videlicet tui in libamentum, sed nomen
tuum benedictum in Saecula. His nunc primis ad vos Viri docti. Impl. Excell. et Existentissimi; Patroni
Promotores Praeceptores et Fautores, venerandi, summas animi observantia colendi, ne convertis, quorum bene
volus studia mea promovere animo, omnia graviora domi relicta negotia, non tantum hoc, verum et nullo
non tempore, quo hic nunc elego, possit habere, agnosco fidelem promptumque vestrum hunc animu, sed ppetuo de-
bitor! Agnosceat ^{etiam deus} DEVS T. O. M., aeternis decore ornatus, quod amore me, meosque commutationes ~~nos~~ pro-
sequimini, quantisque pateris informationibus nos imbueritis haec, largi favore rependat, quando enim nos
nunc impares sumus, sed, cuius imperio projecta sint omnia, et quousque vivere licet, huius patrocinitio patris teclae,
ab ingruentibus aere, roborum, praesidia, tam, et abie, Vos, vestraque precor legant, ingentem familiam, Opacis
omnia vestra vota in facta solvant. Donec scopi los sydes huius terre praesideret, in optat is, munda auge,
scatis. Meam a quod est partum. Haec mihi semper erant, inis infixa medullis
Perpetuus animi debitor huius erit.

7
simō, et non ineleganti aūsp, fodere, satirire, et am-
plificare sustinuit; Hinc solum hoc seculum do-
ctissimis quibusdam Viris demum verē Philo-
sophari etiam nūc visum est; Unde quidnam con-
modi in Esculapiam redundaret Familiam, res
ipsa satis loquitur. Quamvis autem nonnulli
cōtemeritatis proci videri sint, ut nihil occulta-
rum causarum agnoscant, sed ex interiore sacra-
rio ipsam naturam extractam, quasi ad mentem
suam reformare aūsi sint; omnia ejus arcana
sibi innotuisse; sese omnia exhaustisse aut timent,
et sic fastum suum nulla cum prudentia extinguant;
Non tamen hos, sed qui experientia edocti, rati-
oni quoque conformia exproserunt, suis ornant elo-
gijs. Hi sunt, qui ad variarum actionum efe-
ctionumque causas reddendas, non tantum par-
tes principales, aut quorum necessitatem
corpus aliās efflagitat, sed varios quoque ductus
eodem in fines, et sectati sunt et decens inven-
runt; His cognoscendis, cum etiam aliquod tem-
poris, eorum Authoribus perlegendis, dedissem;
earum dulcedine captus et delibutus, ductus sa-
livares Thesisibus hisce de Pythelismo inclusos
Inauguralibus proponere placuit; Quas cum
modo ventilandas sistimus, primum ad inexhar-
stum bonitatis mare DEVM TER MAXIMVM
ET ~~OMNIPOTENTISSIMVM~~ CUNCTI POTENTISSIMVM nos con-
vertimus, inflexis poplitibus, q̄s, quibus possumus
precibus contendentes, ut omnia vota nostra
horis hisce matutinis rata esse jubeat, suamque
affundet gratiam; linguas nostras erudiat,
intellectum sacris ex alto igniculis accendat,
et ut omnia in Sacrosanctissimi sui Nominis

gloriam, et deinceps etiam Proximi, salutem
cedant felicissime largiantur.
Deinde, quod restat, vos etiam Viro, Magnifice
Spectabilis, Experientissimos, Excellentissimos;
Nobilissimos Dominos Commilitones, et quos quot
audilum venistis spectatumve: submissa animi
observantia, et humanissime compello, ut de
propositis thesibus balbutienti mihi, benevolas
aures accommodent; ad salutem eorum non satis
bene accommodata responsa aequi bonique consi-
lant, et serena fronte accipiant; Quod non
fore irritum indubius spero. Dixi.

8
Dn. M. Schaid.

Præcellens atq. Nobilissime Domine
Candidate, Amice honoratissime.

Quod præcellentiâ tuâ tam privata meâ quam
publica à Spectabili Facultatis Medicæ Decano
facta petitioni locum dare haud gravatè tuleris
gratò agnosco et agnoscam in prosperum animò
si quicquam à tenebrositate meâ, aperiende sese oc-
casionis, proficisci poterit, quò tibi placere queam
paucis, me obstrictissimùm nullo non tempore
proficeor. Sed, ne longâ verborum serie auditu
tuum aures onerem, ulteriores gratiarum actione
differens, ad id, cuius gratia convenio, me ac-
tingo, et quidem ad paginam &c. in con-
troversiam vocatam à Nob. Dn. Cand. in qua cina-
thesin &c. ambigit

Dn. Schaepp.
Nulla sunt Præcellens atq. Nobilissime Domine
Candidate, Amice suavissime, quorum memoria
tibi nunc gratias deprecari deprecarerem; quoniam
haud postremùm, quod mihi nunc, alijs tamen quod
notum implicitis negotijs, exhibes; Et si metem-
pùs, et officij ratio quò nunc fungor, ea verborum
pariteronide includere, vacantibus ad id horu' lac-
possea, reservare juberent. Verba itaq. in Dispu-
tationis nostræ pag. &c. impugnata, dyghe-
dior defendenda, desiderat a. præcellentiâ tuâ in yf

Dn. Heintz.
Pereximie atq. Nobiliss. Dn. Opponens.

Amice honoratissime.
Tibi quoq. gratias quas possum persolvere maximas
pro hoc officij genere præstilo; et quantum mea-
rùm est partium, omni tibi insolvendi occasio-
ni, promptissimùm paratissimùm, semper habebis.
Sed his missis, statim me confecto ad thes.
impugnata à Nob. Dn. Opponente

Ad Rectorem Magnificum
Magnifice Dn. Rector. Vir Nob. Ampliss.
Excell. atq. Excellentiss. Facult. theol. theol.
sive et Polificus Professor longe celebris
et in Patrone, Praeceptor et Promo-
tor studiorum meorum submissa am-
mi veneratione colende.

Siquicquam est, de quo mihi iure meritoq. gratulare.
Materiam sane abundè suppeditat, quod Magni-
ficentia vestra, posthabitis paululum longe gra-
vioribus et Academicis et Practicis negotiis the-
ses hasce meas Inaugurales examinare aggressus
est, quod, ut sempiterna memoriae consecrare
gratissimo semper animo agnosce, et, nisi
me modo vires deficiant, is respondere allabo,
ranspondeo; Ita Deum supplici mente veneror,
ut pro hoc praestito favore, Magnificentiam
vestram, saluam et incolumem ad Nestoris aevum
consecrare dignetur. Aggredi autem Magni-
ficentia vestra de.

Ad Dn. D. Mappum

Magna equidem verborum luxurie tua in me
merita Vir Excellentissime deprecare, et ag-
tas et debita gratitudo nunc exposceret. Vix
temporis angustia, petita tamen prius venia
paululum adhuc comprimere et in Disputatio-
nis exordium, quod fere instat, conijcere suaderet.
licet existimarem aggredi verba contra the-
prolata

Ad Dn. D. Sebizium

Spectabilis Facultatis medicae In. Decane!
Vir Nob. Ampl. Excell. atq. Experientiss.
Patrone, Faveor, Proceptor et Promu-
tor Studiorum meorum aeterna obse-
vantia et obsequio de venerando.

Probrum mihi daretur merito beneficia à spe-
ctabilitate tua mihi exhibita, si sicco quo
ajunt pede, transirem, nec in gratitudinis
ara nominatenus describerem, eas depingere, ^{quod ajunt, coloribus}
sed haud gravate, ut opinor, tua spectabilitas
feret, si ad brevitatem sermonem coarctaveris,
gratiarum actionem autem postea commemo-
raveris. Incumbit igitur jam dubium à spe-
ctabilitate tua propositum in quantum possit
resolvere, desumptum ex thes. clipp.

Ut quondam Orientem Agricola saluberrime, omnis
 boni promissa condim Solen; aut hoc nomine gentilitio
 cultu, Elinis; eundem divino maculabant cultu, ita
 et nos ad Palatinum, ut et iustissimum Theatrum F. (ut a Plinio alias hoc dicitur)
 de Delbergensi Electorem principem convenimus, Solen et iustissimum
 quorum hoc Solimundi ita hic eundem oculis est, a Plinio dicitur, et oculum
 ad huius pedes devoluti; hincima devotione agimus
 gratias in ara gratitudinis deponimus holocaustum debitum
 huius gratitudinis subiectionis, perperet memorem tantam ob
 in nos flientem gratiam adolemus, siccentis perpetuis
 memoria, et gratitudinis igne, quod non tantum hanc
 diem festum placemus nobis, illic seere fecerit. Sed et
 tam beneficiis et gratia pergrua, in meritis F. gloriam memoriam, et
 nos, magna quasi torrentis vi festinaverit; tantumque
 ac non satis deprecantur hincillimam hanc nos polij
 primum emancipatione, reperiendi neglecte, loquatur et concalorent hanc longe
 et exaudiat hanc, Nobilissimam confectis, Celeber:
 rimis et maxime huius Celeberrimi Parnassi Thei:
 delbergensis, perpetuis postliminis dirigitur, dies: to-
 tusque Eriditorum orbis; loquatur, id est, in Docto:
 Frates, Grata, et hoc iaces ex hoc mensa cypare F. in capita nostra collati.
 cunctis instricta, et decembona hinc, inprimis
 rimam alia; sic quoniam comparata sint, ut de red hosti:
 mento in hifere quidem liceat; et quid Augustinus dicit tamen
 gratissimum optimis antidoron (Ar. d. spor.) verbo gra-
 titudinem reponamus, an nexo pro voto; praesertim
 hoc die Serenitatis natalis die, qua Universitas pri-
 bilisim, et cum conduplicato iubilo omnes Subditi
 totiusque pene orbis Christianis serenissimi Exoptatissi-
 mi Principis et Patria Patris Natales arcele.
 brant scilicet

Alipis; melig, huc percuti s. c.

GRATIAEVM ACTIO POST DIS
SIVATIONEM

Quia igitur singula decurso spatio finem videre
nihil aliud restat, quam concepi gratiarum
actionem hunc actum claudere, conuerso me
igitur primum ad

Principes

Geminos vobis literarum, soles, Serenissimos, Cel
sissimosq; Principes Dominos meos Clementis
simos, ad quorum pedes deuotus, humilissimas
ago gratias, pro summo mihi, totiq; Auditorio
favore quam clementissime praestito. Redhosti
mentium meditaremur, si ea de re etiam cogitare
auderemus; quare liceat nobis hoc in bona ver
ba resolvere. DEVS itaq; exercituum, Regum
ac Principum Dominus, Serenissimos Celsissi
mos vestras, tanta orbis literarum lumina,
tantos studiorum Mecanates, serua posteritati
una cum Serenissima ac Celsissima Rosaria
reseruet. Heroicas Principibus dignas tales
virtutes in perenni corporum vigore et sani
tate conseruet quam diuissime.

Principem.

Serenissimum, Celsissimum Principem, Domini
meum Clementissimum ad cuius pedes deuolu
to, humilissimas ago gratias, pro summo, mihi, to
tiq; Auditorio favore, quam clementissime praestito.
Redhostimentum meditaremur si ea de re etiam co
gitare auderemus. Quare liceat nobis hoc in bona
verba resolvere. DEVS itaq; exercituum, Regum
ac Principum Dominus, Serenissimum Celsissi
mum vestram, Auditorium sumum Mecanatem
serua posteritati, una cum Serenissima Rosaria
reseruet. Heroicas Principibus dignas tales
virtutes, in perenni corporum vigore et sanitate
conseruet quam diuissime.

CONITES

Converte me itaq
primū ad

Nomine quoq; deinde, Illustrissimos ac Celsiss.
m^{os} Comites, Dominos meos elementissimos,
cujus quorum elementiam corde et lingua deprecior,
quando, ea ipsa hoc in loco apparitione, summos
se se studiorum Mecanates, tutelaresq; DEOS
proficientur; sed quō major est gratia, eō magis
in me ipso, in recompensanda ea, despero; quā
propter trepidus hinc ad caeleste solium me confero
DEVM ter Optimū ter Maximū rogatus,
meis nūc benignissimē aspiret votis, exhibitam
gratiam ipse remuneretur, Celsissimosq; Comi-
tes, Illustrissima Prosapia Fulcimina, crescen-
tidq; Subditorū solamina, sub alarū suarū
umbrā, inconcussa pace, non interrupta sed
perpetua corporū valetudine, omnisq; de fide-
ri complementis, quam dulcissime frui permittet.

BARONES

15

Ipsum cælum votis meis subscripsisse video,
 quando Illustri^{mos}ssimum ac Generosissimum Ba^{mos}
 ronem, Dominum meum Gratiosum hoc in loco
 praesentem, fortuna demonstrat. Sed quid ani^{tes}
 mi huic in me propensione possum, nisi humilibus
 verbis, humiles gratias reddere: At si clari
 beneficii qualiscumque solutio, est accepti perennis
 confessio; Non ingratos nos morituros sanctis
 Jimè pollicemur. Interea DEVS Omnipotentis^{tes vestras}
 simus Generositatem tuam, in perpetuo animi
 et corporis vigore, omniumque votorum comple^{tas}
 mento, beatam, quam benignissimè conseruet.

SENATVS

Primo itaq ad

Gam ad Illustres Patria Patres
Generosissimum Dominum ^{nos} Patorem ^{res}

Primum itaq me
converto &c.

Prudentissimum ^{nos} Consulem ^{les}

Dein me converto
&c.

Amplissimum ^{nos} Dñ Quindecimvirum ^{viros}

Dominos ^{nun} ^{im} meos Gratosos converſq, hūmilitas
quas poſſūm agens gratias, quod propenſo
in bonas literas animo, omnibꝫ gravioribꝫ
domi relictis negotijs, tantillum temporis ad
audrendū, orandūve totū Auditoriū
impendere, hanc gravatē tulerint. ^{rit} DEVS
ter Opt. ^{te} ^{im} ^{catenis} Maxime vos Reipūblica columnas
in turbulento hoc rerū ſtatu quam diutiffimē
ſalvas et incolūmes ^{mem} conſervet, ut ūmbriſ veſtig
vigeat Reſpūblica, floreat Studiorum Mater
Univerſitas, non labascat ſpes, ſubdiſtorūqꝫ L,
ladium.

Primum

Hinc ad vos me confero Academiae Proceres: Magnificum Dñ. Rectorem; Facultatum Dominos Decanos Spectabiles; Reliquosq. Dn. Professores Viros Admodum Reverendos: Consultissimos: ~~U-~~ bilissimos, Excellentissimos, & Experientissimos: Scitissimos: Nobilissimos, Excellentissimos, omnesq. et singulos, quorum Doctrinā et Eruditione quandiu hic commoratus sum, profeci, ingentes, quas vel animo concipere aut eloqui possum, agas gratias: Quos inter primas debes Gratiouissima Facultatis nostrae Medica Dn. Professoribus, Viris Nobilissimis, Amplissim. Excellentiss. atq. Experientiss. Patronis, Tutoribus, Praeceptoribus ac Promotoribus Studiorum meorum, ad orea, vel omni laudis encomio ad extremam usq. vitam per modum ~~afficiendi~~: Quando etenim praesentia mihi exhibita beneficia mente recolo, felicem me de praedico, quod tam fidelissimorum Praeceptorum informationibus imbutum me ~~natura~~ fortuna destinaret: Si praesentia mente voluto ne scio, quo dicendi genere ea satis collaudare valeam. Sed norint omnes, peninem inquam is solvendi, ex Proverbij eloquio, parem extitisse, aut esse posse. Maximum igitur quod habeo red hostimenti loco reddo; Me ipsum nempe accipite Viri Excellentissimi, totum quantum vestris, quae iubetis, destinatum; Perpetuum horum non tantum memoriam, sed et, cum potest, remunerationem, et viribz deficiantibus, gratitudinem sancte spernentem, modo cum eo animi affectu, quo praesentem, ita et mox oculorum usura ereptum, beare, non de

diagnamini. Interea vos quam diutissime Facultas
Medica Ornamenta, Prudentium Patres,
Aegrorum perfugia, Deo benedicente et largien-
te in iugis Corporis Animique vigore cum familiaribus
vestris Nobilissimis Superstitibus seorsum prosperitatem
vivatis, crescat.
Quosdem quoque benignissimi Patris patrocinio
Florentissimam Auditorum Nutricum Academiā, in
ea cum Docentes tum Discipulos, ac ex alio in-
rigui, crescant, vigent, florent, in honorem
Gloriosissimi Sui Dominis, Propinque solatium.

- Rarior etiam Vos compello
x Viri admodum Reverendi, Ecclesiae ministri et
Pastores
x Domini Practici Medicinae celeberrimi, Exper-
tissimi
x Gymnasii moderatores Clarissimi
x Domini Commilitones

Omnesque qui, aut Generis Nobilitate, Doctrinā
et Eruditione, aut alijs animi dotibus ornati,
honorificam suam praesentiam nobis accommo-
dare, et benevolas praebere aures non detrectant,
quemadmodum autem id culte, gratū in mente
ac positum retineo, ita etiam DEVM obnixè rogo
omnes et singulos, salvos et incolumes ad Ne-
storae annos conservet, omniumque votorum com-
potes reddat.

Dein quod restat

Ad Exordium et Exodium omnium laborum meorum
 DEVM. T. O. M. omnia cogitata animi sensa
 intendo, libamentum gratissimi cordis offerens,
 quod non tantum ab ineunte aetate, sed et in toto
 studiorum ambitu, ineffabilia gratia sua pignora
 ut et hoc in opere, multis plane imperperatilibus
 supra me, quasi effuderit. Domine. Agnosce
 celsitudo huc mihi demissa munera unice, ne momen-
 tum quidem meis acceptum ferendum meritis.
 Pro hac benignitate tua reliquos viles dies, quos
 mihi facis superstites, in laudanda clementia
 tua, transigam. Quorum jam faciam initium:
 sis benedictus in Majestate tua: sis laudatus
 et gloriosus in bonitate tua, nunc et in sempiterna
 Secula.

DIXI:

PREFACIUM.

Vt Cataractis calis apertis antea hac universum ma-
crocosmi lexrabna perniciois mergum fluctibus
omnia animantium genera naturae renuntiantia de-
dit letho; similis Scataclismi soluti meum, obfide id
in nubibus conspicuo adseverante, a quas tamen quan-
doq; naturalia exorbitantes septa, hinc terra quas
dam inundantes partes, qua fata accelerant, aut cre-
peram portendunt salutem, experimur indies. In Ni-
crocosmo affines his capis Apollinis familia expe-
rendo sicut indies. Philoxenis enim indolem indente
mortales, lupinisq; faucibus obambulantes mortales
annorum sibi numerum lasciviente mictuntur gula
ingluvie puta partium suarum demoliunt vigorem, qua-
suo defraudata genio ejus illatas vindicant noxas
hinc illi turgidum lymphae abdomen parat exequias
hunc Catarrhus praefocans ex vivorum rapit contu-
bernio, Illum odorata vias exercitiae nasuta ut
ferrum in medium deproscat, fatatq; sibi met violentas
manus inferens, ante diem praecupet acceleretve.
Quidam acratismatis loco hanc saepius ex Luciano
repetunt cantilenam

O mihi dolorem O piper, o terribiles pedes
Vicem sortite baculi, sufficite meum
Incessum tremulum, et dirige viam
Stantemq; leviter ut innitar solo.

Harum calamitatum praesagus ^{aliam} PVELISMVVS
non raro existit. Eodem enim aliquoties hic loci me
transieram oculis, cupido nunc incessit animum, cum
ad rationis examen vocatum paulo penitus intro-
spicere factaq; a Gratiosissimo Facultatis Medicae

Collegio inauguraliter disputationis, copia, ea quae
possim brevitate delineare. Tuum est benevole
lector materiae gravitatem non ubi vis obviā
meis, humanis, conferre viribus, et te, me, sicut
exagitant di deficiet materiae praesentem, quando
ad salutem tuam ^{non} pertractatum praesentem reperies
affectum, his aliis, silentio interea involutis ca-
pitam ~~medea~~ in Dei gloriam Proximis salutem pre-
camur cedant feliciter!

Theſis prima.

Nutū eſt dictū omniū Medicorū in preliminaribus
affectus cuiusq; oronalo p̄parare opera preti-
um eſt; quorū veſtigia prementes, nomen ut ab anti-
quitate traditū, et in foro Medico receptū eſt, non im-
mucamus, quā ad diſcentiū p̄ſte plurimi hodiernū
Neolexicorū, ut quondam Paracellus non verā, ſed mon-
laborare videntur. Proſe non Chriſtiana, ſed impiā, Dia-
bolica Viſas ē eliare Medicina honorarcha, laborare
videntur.

2. Et autem praſens affectus nomine Ptiſiſmi inſigni-
tas quod ab Hippocratis monumentis non eſt alienū
vid. praedict. 1. ſect. 3. rō 6. cuius p̄agruplar ſci. nōm-
nis derivationem a verbo πλῖν ſp̄o oriandū, iteū ſim-
unde πλῖνα, πλῖδος, πλῖδος, et πλῖς, ſic requē-
tativum, quod frequentam ſp̄itionem in nūit, a quo de,
nominacionem affectus nōſer ſuſcepit.

3. Sp̄itū verū p̄m rever a generica vox ſit, et q̄quid
forma liquida ex oris hiatū proſiliat notet vid. Warthm. p. 122. et 129.
Galen. lib. 10. ſimpl. cap. prop. 2. Irrigant autem id, Saliva
Sp̄itū, pituita palati, et mucus tonſillarum, hinc cum
non qualibet harū ſp̄iti differentiarū, ſemper ſe fre-
quenter, hoc in affectu dēſignat nūc primū ſpecie de-
terminatā, ad alteriūm Enurpulas evolutionem ter-
minat, prius quod attinet Salivā dicam ſcribimus.

4. Subjecti, acciden-
Subjecti. Saliva a glandulis maxillaribus per ductū ſali-
vares ſecū lingua ſilos et papillas, in eſe effundit, mate-
ria q̄a propria ſp̄itū nūcūpata ē, p̄tmonitū tūſi-
et ex p̄oāicē, rejecta, conſiſtentia diſſerens nemini
facile facit. Pituita palati ē nāzibz ſupra palatū
morāſſigitur, quā quandoq; circa ſp̄mā adhaere
tenax et viſida, proinde ſecutū reſi, q̄ ſolet verba
ſunt viri, Nob. 2. ſimpl. Excell. alq; experientia.

5. Receptoris et Promotoris ſudiorū notiorū ad extema
iſq; viſa p̄iodu deſervendi. Diſp. 3. de P̄te Cal. 1. 1.
6. Officiū tonſillarū ſecutū a tonſillis exprimitur
exp̄ur communi in os aperto vid. Warth. p. 127. 2. Diſſe-
runt ratione materia Saliva tenuiſſima limpidiſſima
eſt, reliqua conſiſtentia ab eadem ſequēſſrā, et moāo dicti.

7. Functio excrementa, propterea nūc nāaliter in homine
et ſp̄itūſilatis grātia gignunt in omnibz. Mucis ton-
ſillarū, p̄tholind exbaſi, eam orōductū, aperto oſcūlo
in gūttur hianter, ad oculū, Bartheolno in thna. lib. 2.
Cap. XII. p. m. 297. credibz laryngem irrigare, et m̄ faciliōri
mōz tū modūlanda vocis grātia, quoz uſz adjuvare videt

definit Saliva a
Warthone pag. 130.
et modi excreta
nis. uſe p̄tūſa
naturaliter excreta
da ſeō ac p̄tūſa
et ſp̄itūſilam Saliva

hāc pituita glandu-
laſta deo relaxat ut
quāre in molem et ore
ſcōns lapſa videt a
utule lapſu a vīſa ſcō
improprie nomen tē.

vid. Hipp. de cord. paragr.
7. no 17. el par. 2. no
3. 4. 5.

gibby in is q casio naa ab
Anone et ab semis vna
prole A.)
A. Warth. avensyr.
p. 133. cap. 22.
aliq.

saliva uel humilitas ne assumpta eor de plueris. ^{dem parat} Mobilio
ribus de finarunt isibus tota fere ^{dem parat} hanc p. lita
cam videlicet in tonsillis in salivam converti quod consan
ter negamus experientia confisi quae ipsam in duclibz saliva
ribz glandularum maxillarem crassius quoddam corpus
in tonsillis reperit. Warth. 1. 12. cap. 22. 7. denogr. In quod
gustibz adjuvare ^{dem parat} hac p. lita ex priori opinione orti
habet quod nempe in saliva conversa hac p. lita id q. d. em
reite saliva tribuit sed causam ^{dem parat} materiam non attingunt
Saliva a. ingente utilitatibz vim pollice. 7. sen. off. indit
ut agnoscat licet in minimas ipsam materiam naturam
habet in is q casio naa ab p. lita inter has notamus. 1. Nimi conceptu sensu
vel quod sine noxia quod voracem indiscriminatum extra
hecto tincturam ex a. b. z. sup. id. Bernh. Swalv. de
quer. ventr. pag. m. h. i. 10. el 38. 7. lingua in subfidium.
3. Praevidet alimentorum in ore praeparationem et deglu
titioni praesidet quae jam paululum transformatur in aliam
faciem. 4. Medicari quod non destituit. 7. gaud. et Galen.
lib. 10. simpl. cap. prope. in sednam p. lita, n. rices p. lita
rorum lichenas. 7. impetigines. 7. p. lita h. o. c. m. e. d. i. o.
5. Arli Bolor scorpy et viperis salivam idem aliq. in is
unt quod me p. lita sal. omni. 7. in q. h. o. c. p. lita
hic enim in p. lita 7. lexipharmaea vid. 2. Reyn. cap. 2. p. 2.
inter prophanos Galen. loc. diel. Petr. Joh. Fabr. myr.
thia. Spagy. l. 1. cap. 29. Schaefer. phatm. alioz. Ne
teretis hi putant. 7. 1. Tincturam reby sup. id. in re
extrahere ut dicitur. 2. Concoctionem adjuvare et ferme
7. vicem p. lita in ventriculo. Warth. 1. 12. ad. e. 2. p. 133.
3. Bernh. Swalv. de quere. ventr. Spiritu in ventriculo
melia el esum, ut appellat ventriculi parietibz in habi
tatis cibis dissolvendis salivam p. lita itabz esse
cul. 7. p. lita. que p. lita a priori non differ. 7. p. lita. ibid. pag. 49. el 50.
aut. salivam suam addit. 7. in par tincturae extrahend. 7. lacte
chili colorem cuius probabilitatem ibidem exponit p. lita
sal. 7. Nunc ad ipsi nominis variam acceptationem
horum in omni. 7. in p. lita v. r. i. t. e. n. t. i. o. . P. lita elimus a. propriam
7. in p. lita sortis appellatorem. Propria e
7. in p. lita realis amb. 7. i. c. i. r. c. u. m. s. c. r. i. b. i. t. . Impropria
7. in p. lita patet. 7. 1. Plaut. Cadeu. t. el. 3. Sen. 4.
7. in p. lita Epilepsiam morbi salivar is nomine eger
2. Eodem recidit salivatio habet furibundis comit
nis motibz videant. 7. h. a. m. s. c. r. i. p. t. o. r. e. s. 7. h. a. r. c. e. l. l. o. n. a. l. e.
de hist. med. mirab. Joh. Barhin. lib. Germ. Promale scripto
ali. 7. Propria ^{dem parat} in is q casio naa ab p. lita in is q casio naa ab p. lita
nehydargyri in 7. in Venere a. 7. in p. lita etiam loquens
7. in p. lita salivationem a peroratione ^{dem parat} in p. lita etiam loquens
7. in p. lita varie mobilatis el calore ^{dem parat} in p. lita etiam loquens
7. in p. lita. Nec. 5. Meliorem sperat sortem ea quae
labante ^{dem parat} in p. lita etiam loquens

quantibus rivulis or inundat. Antecedentibus C. affinis ē
quādam medicamentis salivam dūcentibus et regio vegeti-
bilis desumptis dicitur partem, quibus nempe à vi ipsa quod
nomina imposita sunt. Sūnt a. Staphisagria quā Bo-
tanologis, inter alias quas agnoscunt significatione
germanico idiomate dicitur Donigalt ^{et} vāulis, vid. Taber-
nāmontanus, Matthioli. Sim. Paull. quadrip. polan. Schrid-
terharm. omnesq. fere. Hinc proxima ab hac Radix Prethi
nominanda, quā itidem ab effectu, nominat Donigalt
quāvis. vid. corde

§4. Quod ad Synonymiam attinget, ea verbis non luxuriae
admodum, Græce vocat πλυνξίς nob, πλυνξίς nob, id
et biadix nob, quā tamen latine donata sunt eodem
etiam sed magis vernaculum ei est, quando spiritus vel
salivatio nimia vocatur. Tricenna interpretes cur
sūm salivā aq. iosa nominat. Fer. C. lib. 3. tr. i. Cap. 6.

§5. Nominatio realis ex ipso Definitio, quāvis habe
stijelismus est crebra et involuntaria sine tussis, scia
ta et vomitione, cum glandularum intemperie con-
iuncta expulsiō, à nimia salivæ copia pro-
veniens.

§6. Sub quoniam affectuum. p. n. genere, constituendus hic
est affectus ex definitione in diaph. hanc manifestum,
Symptomatum nempe, et q. dem secunda illi specie quā
immoderatio in excretis, vocat. additum est, crebra et
involuntaria sine tussis, et seriatim expulsiō ut saliva
tione excretionis modum, à reliquiis spiritus specien-
nitiō glandularum intemperiem, ut constat quando esse
manum. Non movet. vid. Hippocr. Aphor. 20. Sect. 1. n. 3.
ex accidenti, quando modum tenere nescit, suo in glandulas
deservit merito, ne in gangranam a. tandem si haec abeat,
malum. Non tamen posteriora verba intelligenda sunt ac

si alia spiritus species salivæ conjungi non possint, et ita po-
itionem sanguine, sed quod salivæ ubiq. pra. polleat, et ad ea

§7. Conveniens servit. servitium definitioni expressum debi-
le nempe ad omnem functionem recipiendam requiritur, quale
nossum naturā esse est. vid. Galen. 13. Meth. caps. 1. hinc fa-
cile partim principum subeant imperium, quā scire hanc
et long. in star. Nappatum ad inferioris fortis partes gestan-
dam relegant. vid. Galen. de quāq. morb. Cap. 6. et 3. de fec. nat.
Cap. 12. de different. feb. Cap. 11.

§8. Quia autem ad motum omnem quāvis, regant secundum
Philosophos, nimirum Terminis à quo, terminis ad quem,
movers, mobile, et ita sive spatium per quod, ea kum quod
huc faciat ordine recensere animus est.

Definitio
F. scil. affect. p. n.
generis scil.
Symptomatum

Subiectum

§. 9. Terminus à quo, partem mandantem in diuulat
 l'is error sed in finem p'ra supponit in cāsa uel nō hñe tñdere est.
 §. 10. Terminus ad quem, quātū glandula maxillares p'ra jā notata
 ut et parotides hñ quibz p'ra hñares ductus notandi modern
 rum solentia delecti et antiquitati incogniti, quos ex
 thoribus suis transcribimus, dividunt a. in superiorem et
 inferiorem. Superior Warthone penilius scribitur. sequent
 modo factus obuiam. Et denograph. Cap. 21. p. 118. a. l. Vas
 hñe parthi (glandula p'ula maxillari interna) Anatomicis
 hñcleris in cognitum fuit. Verum hñc difficultes in conspe
 ctum proferat, p'ra monitus aduersus illud, ortum dūcere
 ē crassius et posteriore hñis glandula parte recta, ten
 dere mentem, uersy. Et nequam uero ad interiorem eadem
 partem peruenit, ramulos subinde novos ab eadem excipit
 adeoq' pro tendit ad medietatem menti spatium ubi immeditate in
 fra gingivas in papillam quandam u' trinit' terminat, quā se
 facile exoneret, nihil uero ab ore sup'fluum admittit. e.g.
 usq' Warthoni's. Superiorem a Blasio part. 14. append. ad
 Vestling. p. 463. descriptum hñc consignare, uel p' Nicol.
 Steno Obseru. trinal. de gland. oris, uelulari obtinui sup'flui
 sua q'dem opinione melius depingeret, sic ille Des. 14. loc. cit.
 Oris autem vas illud saluare intra nominatam s'p'is
 parotidem conglomeratam pleribz erivulis in unum al
 veum q'fluens, q' inde, in uittutino, uel in orillo uersy
 inferiora delat, ab inferioris maxillae angulo, ad fixum
 lateri eiy imo inscriptum tendit, unde oblique antro
 sim assurgens, tandem foramine satis amplo papilla
 rim summa et postrema ad molarium secundum, p'ra in
 pulpho, in partem oris exteriorem patet. sic ille.

§. 11. Chouense ipsa natura robore partu principu adu'ta
 §. 12. Mobile est ipsum serm sanguinis a glandulis sequetra
 tum et p'ccutiari modo in congenita elaboratam, quod
 tamen quando uicinat, hñc ab eadem deponit bonitatem, cla
 ritate et arteria aqua
 §. 13. Vt s' spatium p'ra quod, cum determinanda sus p'm
 stem distensionis plenam aggredimur. Quod per uenas p'ra
 p'ra sanguinis, quod ad glandulas hñmordum explanauit Hipp. lib. de Glan
 dul. par. 1. nō 14. ingens: Exfluit a. ex reliquis corpore
per uenas, quae per ipsas exserta sunt multae et clavae
Placitum a. illud Hipp. nunc temporis fautores per parcos
obtinat autimant enim uenas tantam sanguinem partheni
stia nūtritione a fidu' spiritibusq' iam iam depauperat
reuehendi gratia prouide ad nūtritionem ineptu reuehore
hñc cū uenas non ad glandulas sed ab iisdem uehant
im merito ipm modo d'ctum i's tribu'. Et u' illi non dū m
 probantur per uenam cavaem omne sanguinem ad cor de
 ferri, alii uel enim suadet t'riueq' uenas uena cava
 et uena porta, q' bñ nulla communis cum corde int'cedit
 Crisi per t'nas omnes 2 amora longe produ'clon quā tamen
 et hñ nobis nihil facit t'riueq' uenas nam q' conu'tatione
 Singuli pulpho non semper aliquid sanguinis e corde expelli, se p'ra p'ra formicantes

acriter inuhere obse;
 t'nter tracta

Uenae et arteria aqua
 Hipp. etiam distinguunt
 uel t'riueq' uenas
 hominis ad. Per d'ica
 Mace'doni. Regem. hñc
 2. thes. 5. ad libidem
 p'ra sanguinis, quod ad
 glandulas hñmordum
 explanauit Hipp. lib. de
 Glan. dul. par. 1. nō 14.
 ingens: Exfluit a. ex
 reliquis corpore per
 uenas, quae per ipsas
 exserta sunt multae et
 clavae Placitum a. illud
 Hipp. nunc temporis
 fautores per parcos
 obtinat autimant enim
 uenas tantam sanguinem
 partheni stia nūtritione
 a fidu' spiritibusq' iam
 iam depauperat reuehen
 di gratia prouide ad
 nūtritionem ineptu reue
 hore hñc cū uenas non
 ad glandulas sed ab iisdem
 uehant im merito ipm
 modo d'ctum i's tribu'.
 Et u' illi non dū m
 probantur per uenam
 cavaem omne sanguinem
 ad cor deferri, alii uel
 enim suadet t'riueq' uenas
 uena cava et uena porta,
 q' bñ nulla communis
 cum corde int'cedit
 Crisi per t'nas omnes
 2 amora longe produ'
 clon quā tamen et hñ
 nobis nihil facit t'riueq'
 uenas nam q' conu'tatione
 Singuli pulpho non
 semper aliquid sanguinis
 e corde expelli, se p'ra
 p'ra formicantes

vid. Barthol. Anab. reform
 lib. 1. de Uenis ingenerat
 ratione. 4.

thes. 88.

Vasa lymphatica

NB. hic de vasis lymphaticis tractatur, hic tractand.

NB.

Causa.

calore nativum suffocari
do extingueretur, si
in abstergendo perficere
intemperanter offe-
ciendo

Externae
naturalis

F. dicitur de naturalis

quasi proprietas

Tertium. Itaque si minores sunt venae et arteriae, quam ut tanta saliva copiam vehere possint, sed eandem non fungi officio. Et prius. E. Sed negamus minorem. Hippocr. lib. 1. the. 12. et iterum loc. sup. cit. pag. 21. et 22. nec confer firmam et etiam si pro concederem. S. 17. Arterio positis omnia ferunt accepta, quia sanguinem profusissimum ad sensum veniunt, ut confirmant. S. 18. de quibus. vid. pag. m. 24. Barthol. Spec. de vas. lymph. i. c. 7. ubi copiosius secundum naturam sanguinis arteriarum esse perpendit. hoc de subjecto suffragant.

S. 19. Causarum in amplum nunc descendimus campum, quoniam latibilia investigat, eadem lo. Medicina cotijph. on. felix de praedictis. vid. Hipp. lib. de art. par. 19. no. 20. et par. 20. lib. 4. lib. de loc. in hom. par. 3. no. 1. lib. 2. Galen. lib. 1. meth. med. alij.

S. 20. In Causarum autem albo omnes omnino tradentur, quodcumque, quoniam non ansum occasione me praebeant, vel eorum cum generantur, quodcumque a nobis contentum in morbo, genus non solum producant, persequi tamen eorum in m. induci, meum, ut in aprico sit, quia ratione illa, si de quo dantur, ut gradus procedant, operentur, vel naturalis bellum non indicat, sed si capessant, adolendo, ut majoribus concitatis rivulis, animae glandularum inferant vim, non in superiorem habendam, quoniam eodem enim, solum augeri, solumque glomerat. S. 21. Dispersimus itaque causas approbata, etissima methodo in causas externas, et internas, has in proximas, et remotas, has in necessario, vel non necessario, nos alterantes. S. 22. Externae.

S. 22. Externas seu evidentes et quidem necessario nos alterantes, reprimamus etiam. S. 23. Temperamentum, quod dum humidum, natura vel errore externo, morbosificis causis, solum praebe re aptet, posthabito reliquo, in quodlibet excessu. Hippocr. creatis enim, effatum est. Sect. 3. Aph. 15. In summa, in quodlibet, res plures, et salubres sunt, et minus lethales, quod repetit. lib. 1. de diet. par. 34. no. 1. 2. 3. de primis temperamento verba faciens, sic cum sanitatem homini, et sapientiam, et alicui alicui. lib. de Ucer. par. 1. hoc habent. Sic cum sano vicini est, et humidum non sano, idem Galen. in Commentariis. S. 24. Rationes sequentia suppleant, et superfluo nempe humore calor opprimit, hinc multa excrementa coarctant, quia superari debili, nequeunt calore. Ventilatio cryo, et puritudo prohibet, haec tunc excrementa retinent, et coarctant, hinc humores putrescent, desiccationibus coarctant, dala pora nientibus in varias partes, ventriculi, pulmone, et quodlibet, in ipso capite, et quodlibet, gravis vertiginem, et quodlibet, et proplexiam causant.

S. 23. Etates secundo loco, prout humidum nocere temporis, Puerilis, et Senilis perhibent. In prima etenim aetate, con- stant, pueri multis scatent, humiditatibus, per quodlibet, generationis principis, semini, nimirum, et sanguinis, materiam

Int viciniores cerebrum tum temporis humidissimum obtineant la-
lacticius alijsq. humidis nutritiis, quod alias vilius re-
tis pueris alendis perapta. Videlicet enim humidus inq. h.
rostratus Sect. i. p. 16. Omnes febriuntque ibi conveniunt
maximi vero pueris et alijs ita alijs adfectis. Quod vero
copiosius cibari debeant, iubente eodem, Sect. i. Aph. i. 4.
Qui deservit plurimum habent innati caloris plurimum
id est opus habent alimento, accedente insuper etiam pueri
nimis ussi passim de qua Bernh. Swab. de quer. vent. pag. m.
iis. et 121 differentem, auoiant, precipio hinc non possunt
non crudum etiam copia et humiditate. hinc exurgant nulla
denim alimentum est tam simile nostrae naturae quod non
habeat aliqd. etiam simile. verba sunt Riviani Joh. ann. com-
ment. in Febr. de funcl. et humor. Cap. 6. in schol. hinc pler-
errorem exterum plurima res ultantur experimenta, qua-
cum natura gubernantis omnia exultant iugum feropior
vidg. ijs. hinc sanguis multas tolerare coadit in comoda
quodum longum retinere etiam alioquin non est animus vid.
Hipp. Sect. 3. Aph. 2. 4. et 23. et de loc. in hom. par. 2.

§ 23. Dispar autem est ratio in senibus, quibus copiosa vicia ra-
tidimino competit, ob caloris penuriam, quo nomine et pau-
cis succentis opus habent, ciborum tamen appetentiss-
mos esse in vultu notum; quodam ex Hipp. frigidus hinc
vix in inferiorum ventriculis stabulant, trahunt, in omni-
quod Hipp. Hippocr. lib. 6. Epid. Sect. 1. Frigida veraciter
timet ea dute apta nata sunt costringere ventriculo
alut! pace inferiorum dixerim, costringit quatenus con-
ctio appetitum non simulat, sed potius ex accidentie a me-
diante seccis ille acidis appetitus naturalis causam
gravidissimam et attenuat, in peditis exprimit ex vase
breui in ventriculo et seminato. Scio a. gel hic dicitur
fuit anatomia; Bartholin. tract. ref. lib. i. Cap. 9. p. 58.
et alijs, vas breve in ventriculo non hanc, imo quan-
doque plani deficere. Ad prius responsum ad sensum non
patere in ventriculo naturam libet, quemadmodum et tanta
vasorum congeries in muliere utero non gestante in eodem
hamo observari, in p. n. tamen apparet necessarios in p.
ventriculi cavitate hanc, quod tum admodum conficiat
reddant, plane ut in gravida vid. Joh. Riv. fil. An. h. opus
lib. 2. Cap. 7. Sennert. prax. de aff. hypochond. lib. 1. nat.
Cap. 18. Sect. 5. Quod et vixis ostendit quod in hinc case
ctus vomitu sanguineo aciditate dentes stupescit, et
solvi. vid. Caus. lib. 5. Epid. par. 17. no. Sect. 4. Adrian. Symp.
Anat. lib. 6. Cap. 5. Sennert. prax. de febr. dent. Ad posterius X. Riv. p. de mel. hyp.
quod quandoque vas breve defecerit respondemus naturam
tum temporis in sub fidum trahere vas breve arteriosum
vid. Sennert. prax. de aff. hypochond. p. m. 507. a. Barthol.
Anat. ref. lib. i. Cap. 9. p. m. 56. Dices. his omnibus gressis

Hippocr. de affe-
ction. par. 49. ne b.
ut ad oculum p. v. bant
et aliorum Chymia.

Hyp. quod de y
vid. lib. 1. de feb. re
inter fidem (omine
et scriptis internis
m. ante m.
Evanc. lib. 2. pag. 271.
Riv. Pr. Cap. 5. lib. 9.
p. m. 335. id. lib. 1. lib.
9. Cap. 2. pag. 331. a.
ad id trahit ut quod
Aph. i. Sect. 6.

hinc transferenda
et citationes ipse.
Riv. p. de mel. hyp.

acidum humorem communicari ventriculo eandem in dissol-
vendo praestantem esse non tamen assertum hoc a Galienus
one videtur posse, quod hoc in ventriculo non patet
quod ei tribuamus, cum ubi in principio thes. diu. et uita
tibi se liberare non valeat. Sed Hipp. Ventriculus est
calorem nativum, acido tanquam in frumento uti de
cientis autem principali agente, calorem nativum ut in se
nibus debili non absolvit actio, calor enim omnia agit
et necesse est. Galen. lib. i. simpl. cap. i. et Facult. thes. diu.
trigens. et ut ipse dicitur quorum nomen est nominum, ex
the. diu. et uita. lib. i. perat. par. 4. et Hipp. lib. i. cap. 3. p. 21.
p. 4. de pot. cal. Fernel. lib. i. de abd. aer. caus. cap. 5. p. 54.
sol. Comm. in Fern. de abd. aer. caus. idem. Physiol. suames. sect. 2.
cap. 4. pag. 159. a. ut et alij. Constat itaque inde sen-
sibilitas et inde ex his et alijs causis quas ante et
has causas excusat Hipp. procul dubio, quando morbo-
rum sensum longum recenset catalogum sect. 3. thes. diu. 31.

S. 24. Tertio ubi dicitur Sexus, hoc opede non ostenditur quando
quidem enim mares et femina eadem corporis temperie non
distantur singula, quae et in utroque sexu insinuantur
ut in caia. caus. loca digitulo tangamus. Quod femina humiditatem rivulis irri-
gantur uberioribus ac viri, testat Hippoc. lib. i. de diat. par.
28. no 23. Ex omnibus a. ingt masculi calidiores sunt et siccio-
res femina vero humilior et frigidiore, quod assertum
causarum nexu ibidem stabilitur quod si prolixam probatio-
nem in votis habeas adducendum tibi graphice et optime
depictam offero quae. Melch. Seb. lib. i. de exerc. thes. diu. pag. 50.
Cura movet quod Hipp. lib. i. de morb. mul. par. 2. no 9. matres
viris calidiores dicit non enim ibi de patu nati. eam disposuit
Cum a. iuxta eandem lib. de flat. par. 8. no 4. corpus a. corpore dif-
ferat natura a. natura in masculino sexa dispositi sunt
Sanguinem pro detrahe
Phlegmatici, Plethorici, effeminatissimi a. corpore lib. i.
the. diu. par. 21. no 30. ab Hipp. comp. lib. i. quod virum corpo-
re mente et temperamento famulas referant, ut et Plin.
Viragines tantum feminino se eximunt numero.

S. 25. Caelum, quod lumine patet, et influentia in hac infe-
riora agere dicitur hic pendendum quod foret at cum sub
the. diu. considerationem non cadat, nisi varie immutans
lib. aerem quem tum iuxta et continuo variis imprægnat im-
par. the. diu. lib. i. de morb. mul. par. 2. no 9. matres
Seb. lib. i. de exerc. thes. diu. pag. 50. in præpositionibus, morborum inde parentem habuimus, pro-
quod viri anni tempora maxime et in præpositionibus, morborum inde parentem habuimus, pro-
ex aere metum
glans non
nales.
S. 26. Sequitur dicitur non necessario nos alterantes
non nates dicitur. quare primas tenet, et si temperab-
sit cum Vernis, sanitati non officit quia a. corpore impossibile
est talem permanere, tum ob oblique incidentem in horizontem
Solem, tum divino quod fati ut gratia temporum inestitu-
ne delectaret. Genes. cap. 8. p. 22. hinc enormiter ab hac
deficiens bonitate, ad opprimendos properat mortales, id

Sibi vult Hippocr. quod in morbis Chronicis cum mutare pra-
cipit lib. de nat. hum. par. 19. no. 10 segg. et Medicorum ad locum
statim flux longae tarde cessare cece redi.

Frequent ^{per} humidum, et fragilius esse aut generationem n-
tales etiam cum quales. A dia & inspirat. & humidis
ribz temperamenti adijungat homine in morbose preista
tum. Hipp. Sect. 3. lib. 5. Hic significat vent. & nam

na frigida omnes
~~caliditate~~ ~~corporis~~
 f. in hoc
 f. in pte
 Galen.

§. 22. *Corus et 1049 nunc sequuntur. nocent autem et prius
dupli^{ci} modo, ex se, et respectu uidentis, ex se nocent quia
insubstantia, et qualitate peccant, ratione uero uidentis
quando is in quantitate nimia, ordine, tempore a se
idem, quae nominatim in curatione praesent, errore committit.
Ex hisce autem peccatis ventriculi, conatus et uis
obscures l. Echio. T. nobro se oriuntur, quia graves minant
noxas, praesertim ex consuetudine tractae mutari ne scia
inde nobro qd opus ferat nullus non uidet.*

hæthef. p. w. l.
bim. & l. a. r. p. c.

D. 2. 8. ¹ *Togis* ² *et* ³ *vigilia*, ⁴ *He* ⁵ *in* ⁶ *tra* ⁷ *natura* ⁸ *limites* ⁹ *cuerceat*
¹⁰ *corpore* ¹¹ *con* ¹² *servator* ¹³ *condign* ¹⁴ *nomine* ¹⁵ *appellat*, ¹⁶ *in* ¹⁷ *scen* ¹⁸ *in*
¹⁹ *re* ²⁰ *fectis* ²¹ *virib*, ²² *hori* ²³ *nem* ²⁴ *quasi* ²⁵ *nova* ²⁶ *gaudio*, ²⁷ *in* ²⁸ *le* ²⁹ *seren*
³⁰ *at* ³¹ *co* ³² *e* ³³ *leg* ³⁴ *anter* ³⁵ *Ovidii* ³⁶ *lib*, ³⁷ *xi*, ³⁸ *mot* ³⁹ *am*, ⁴⁰ *fab*, ⁴¹ *xi*, ⁴² *in* ⁴³ *fine*, ⁴⁴ *ex* ⁴⁵ *pi*
⁴⁶ *ven*, ⁴⁷ *si* ⁴⁸ *bene* ⁴⁹ *monent* ⁵⁰ *natura* ⁵¹ *non* ⁵² *ai* ⁵³ *sc* ⁵⁴ *il* ⁵⁵ *let*, ⁵⁶ *quod* ⁵⁷ *ven* ⁵⁸ *it*
⁵⁹ *com* ⁶⁰ *moda*, ⁶¹ *tot* ⁶² *se* ⁶³ *quior* ⁶⁴ *is* ⁶⁵ *fort* ⁶⁶ *una* ⁶⁷ *telis* ⁶⁸ *ex* ⁶⁹ *ponit* ⁷⁰ *homi* ⁷¹ *nam*
⁷² *nimis* ⁷³ *et* ⁷⁴ *rim* ⁷⁵ *hume* ⁷⁶ *chando* ⁷⁷ *calorem* ⁷⁸ *in* ⁷⁹ *fortib*, ⁸⁰ *diut* ⁸¹ *ij* ⁸² *der*
⁸³ *nendo*, ⁸⁴ *ut* ⁸⁵ *ex* ⁸⁶ *re* ⁸⁷ *pre* ⁸⁸ *ment* ⁸⁹ *a* ⁹⁰ *ren* ⁹¹ *ovando*, ⁹² *cap* ⁹³ *it* ⁹⁴ *tot* ⁹⁵ *umq* ⁹⁶ *corp*
⁹⁷ *vilio* ⁹⁸ *is* ⁹⁹ *re* ¹⁰⁰ *plet* ¹⁰¹ *u* ¹⁰² *cer*
¹⁰³ *Quod* ¹⁰⁴ *rat* ¹⁰⁵ *is* ¹⁰⁶ *telis* ¹⁰⁷ *vul* ¹⁰⁸ *n* ¹⁰⁹ *era* ¹¹⁰ *facta* ¹¹¹ *pi* ¹¹² *is*.

Vigilia autem emissio huiusmodi, in rebus quodammodo elidere
monstrat, dum in huiusmodi distributione ex fonte caloris humoris et
spiritibus horum auferat materiam causam; ne tamen mo-
ras necesse in multis protrahat, huiusmodi prospiciendum, quia
sensuum in exercitio iugi assiduorum, caloris et spirituum comen-
tu copiosius indiget tandem omnium naturarum agentium more
reparatur, exhaustis fontibus, quod graviter sentit malum ab-
mentum enim, quod necessarium ut reficiat succedit minus prae-
subijit, neque deinde feliciter distribuit, hinc et conclusiones plures

§ 30. Quarto. Motus et Quies. Ille est momentus, ut Medicus
genitor Hipp. lib. 1. de diet. par. 1. no. Galen. l. 1. de dial. est. 2. de
end. san. affirmare non dubitaverit. Non enim edentem sanum
non posse nisi eam labore et a. movere. Quid in modico motu in
dicut ex priori Des. patet. Quies et motus deperditur et reparatur. Hy
gel. 2. lib. 48. ut stratum et stratum oppositum. Ovisque vita, sed

Gal. 1. de dieb. Febr.
Cap. 2.

taria, fellularia, quid boni ominabitur, nam quos foris dicitur
quasi venerum effascinat, aut laudat. Hic circa motum, sic ipse
humectant. **§ 34.** Quinto. Excreta et secreta. Excretorum nomine intelli-
gimus, quae potius retineri, debent in corpore, quam ex eodem
excerni. ut semen copiose excretum, sanguis latens fluxus, in
haemorrhagia narium, haemoptisi, mensibus, haemorrhoidibus,
lochiis, per venae sectione. Quae admodum secretorum nomine
concipimus ea, quae potius excerni, quam retineri, praestaret
ut excrementa, et prima secunda, et tertia concoctionis. Et
ita ergo, naturae vires infringendo, haec corporis plenitudo
turbando actiones, alias, nosprimis promovenda affectum.

§ 35. Sexto. Animi pathemata. quae etiam prudenter, sequestrare
pulsabant, evitare potius non est, consideranda. Eorum quod modum
tenere ne sciunt, nam male suis rebus consulant, quandoque dem-
erim, et animi et corporis faetorem faciant, huius jam mo-
dus ostendendo. Notandum autem pro varietate, obiecti, alia
atque alia extrinseci animi pathemata, vel variis quos humorum motus,
facultas namque et dupliciter in cerebro, et in mariis in corde
materialiter secundario possidens, videlicet, exiande secundum stram, cum alacri-
tate quasi a centro ad peripheriam humores una cum calore
et spiritu, citato gradu caleat, ut partes aroboretae, illa
tam corpori, in partem videntur, hic vero, ut ubi, omnes ad
aureum illud Hippocr. Sect. 2. Aph. 51. Tār jā vā pāpā lā pū
bēi tōlē nior. despicere jubet, ne sanguis effervescentis circulator
incluzit, incensio ruinam ferat, tales sunt febres, praeser-
tes putridae, quae chronicae longi redolent, habent gravem, in-
visceribus relinquunt, unde hominibus, ita et nostrum ma-
lignat. Metus et tristitia a circumferentia ad centrum
fluminaum microcosmorum moventes sanguinem, eum
quasi ibidem inducant purpuram, et obstruunt animam, ut ex-
cal Galenus 2. de caus. simp. hinc languet calor, cetera
pathemata, una eum prioribus, quae ad motum sanguinis esse,
et sicve coincidunt.

§ 33. Causa externa non necessario nos alterantes principia
necessario nos alterantes, praecipuum agnoscunt ebrietatem et crapulam, quibus somno
vinorum, sepius talia macelli, barathra, mala, sibi corporis
exaggerant.

Hinc pallor, oculorum ulcera, genae pendulae
Tremula manducatio, postero halitus
Ex ore fetor, omniumque oblivio
Sed et ferre torpentes et mors ingenti.
Sonnus meridians quibusdam non conditibilis, quod ferunt
qui capitis imbecillitate laborant, le-
qua eleganter Celso, qui capitis imbecillitate laborant, le-
ne coistatio quidem a cibo tuta

Hic valeleriam
exposi. o corporis afluantis aeri frigido, quod fit a bal
neo emporia trimali, quod halitibus excrementa re
lineant, unde de corpore humedat, sapie calare hos alia
mala pperunt, pferim in humidis aliis naturis.
Idem ambulatione per loca perenni nive obfita, mora
in aqua gelurigente, iniquitatio aqua glacialis, usque
lis humore positum, enormes sanguinis vacillationes
ex vulnera, et si quadam alia. Bis nobis videre con
fugit potentem affectum ex vulneribus sclopetorum enatum
in Lubeoni in istis entens, videtur fallaciter, ante bime
stre, Lunobary exsibit cum Gallis arma conserentibus, e
prioribus duos quos quam vis vulneratos superstites ta
men Martis se videri fecerat, videri quod.

S. 34. Tantum de causis externis, sequuntur nunc interne, qua
rum bene multae in proximam autem et remotas dividuntur.
S. 35. Causa Proxima quae et in definitione expressa, et
omni in Doctorem ex parte lo est salvia redundans, scilicet
namque in vasis cumulatam, et ad glandulas dicitur de lata
si quantitate immodica, aut qualitate prava, quas Sen.
nerius praxi de Phlegm. Bernh. Walv. de quatuor ventr. pag.
n. 65 notatque imbutum sit vel non omne in venas decipit
aut advenit tanquam nefarium de spu uis, unde necesse est
est in os regurgitet, copiosamque excretionem constituat.

Causa Interna
Proxima.

Præter inlempiam
glandularem

S. 36. In causarum internarum numero habet primo Cere
brum, in quo et dicitur Vix et kail et koldi et dicitur Hipp. lib.
de princip. et de aer. par. 4. n. 11 dictum, et sana quidem ratione in
phy. maxima et in moles frigida et at stipata, et manifeste
præbeat indicia, quod vel consentanea externa, inter nare
causa prædicta cerebri qualitates augent, et frigida et
et humiditas peritanti et exuberant, data porta est sua se
de videntur quandoque in vasa remeant, ut Hipp. de Gland. par.
8. n. 3. et de morb. fac. par. 8. n. 2. ait, unde et per ora decer
rentes venae et arteriae copiosius ad glandulas deponunt
humorem, et salivationem augent, in propatulo tunc est
quomodo et calare hosti dispositionibus phlegm. quibus mentis
capial quod alias exp. dicitur a gl. d. d. Galen. l. 2. de temp.
M. Seb. l. 6. m. Spec. Med. pract. de phleg. Tim. a. Sim. l. 2. l. 1. l. 1.
Cap. med. Cas. 2. lib. 1. Quandoque recto tramite hic ex remen
tibus cerebri humoribus et dicitur similibil, et ibidem
ad alterato humore viscido, chilo, et oleo in os, quem naturam
vehit, ut vult Batthol. vid. supra. thes. 3. d. inq. salm. acidum et
amarum. p. n. mutato. vid. Warth. de temp. pag. m. 130, per
proprios sing. Warth. l. 6. p. 127. ab iisdem in os et linguam et
vultu apertos exiit, ergo et medio hoc saliva os in undare
prodest. ad alias etiam partes depluit quod ad nos non attinet.

Remota

et l. 4. de morb. n. 7.

S. 37. Ventriculus, luxuriei pelagi, submersus, et fadis, consueti
clinis, quæ et rationem civitatis ille et ebrius ut B. Swals. de
quer. ventr. p. n. 7. ait, quamvis reitens, capty et inescaly

COROLLARIA

i. Saliva tanta vis est, ut ab hac dentium intervallis
aliquandiu conclusa, mox colorem, saporemq. mutant
imò ab hac rubeo vii ore desenti protinus pe-
reat.

ii

~~Saliva~~ sepius odoratissimam causam est.

iii

Dantur purgantia specificè operantia vel
Dantur purgantia cuiusvis humori peccanti destinata.

iiii

Somnum, festam venam fugendum esse, solida ratione
curet.

v

vapor incassatus, Nervi substantia sua aliquid ad motum conferunt.
homo mortuus,
vapor resolutus.

vi

Elegans videtur esse ratio B. Swalv. de quer. ventr.
pag. 50. quia probare annititur,
Non melior est probatio causa quam res dilata posteriori,
quod omnis chyli lactis chyli colorem insuat.

vii

Argumentum, quo pilos non esse partes nostri corporis
innuitur, quod emortui homine crescant, in va-
lidum est.
si pili emortui hoie
crescant, segit animam
dum hoo viveret non
informasse pilos

viii

Quamvis Hippocrates nomine venarum arteriarum
sapi incluserit, non tamen eum discrimen venarum
et arteriarum latuit.

ix

Medicamenta non semper sunt medicamenta.

x

Immortalitas herbis minimè comparabilis.

II
I
Medic. Manuscripte Postmann
Leuckenberg

a)

Significatio medica Graecorum

(12 Bl.) o. d.

36
DEO DVCE ET AVSPICE

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS

DE

OPTVLLISMO

Quam

PRESIDIO ARCHIATRI SUPREMI

Auctoritate et iussu

AMPLISSIMI AC GRATIOSISSIMI ORDINIS

NISAPOLLINENSIS FLORENTISSIMAE ARGENTINENSIS

Sum Universitatis

ORDO LICENTIAE

Summos honores et Privilegia Doctoralia consequendi

Solenni Publica per disputationem

Sistit.

Johannes Hartmannus Senckenberg
Fridbergae Wetteravis.

231
PRAELOQUIUM.

Ut Cataractis calis apertis Antidhac univ' sum Ma
crocosmi & Xraha perniciosi mersum flētibus
omnia animantium genera, natura renūtiācia
reddidit origini; similis cataclismi solū h' metu,
obside id in nubibus conspicuo adseverante, aquas
tamen quandoq; naturalia exorbitantes septa,
hinc terra quasdam inundantes partes, quā fata
accelerant, aut creperam portendunt salutem
experimur indices. In Microcosmo affines his casus
Apollinis familia experiendo sistit, non infre-
quenter quidem. Philoxenis enim inolem induen-
tes mortales lupinisq; faucibus obambulantes
annorum sibi numerum lasciviente gula metūn-
tū, in gl'vie pūta partium suarum demolitūtur
vigorem, quō suo defraudata genio, ejus illatas
rependunt noxas, hinc illi tūridū lymphā ab
domen parat exequias, hūc catarrhus praefocans
ex vivorum rapit contuberniō, illū odor lach-
ab excruciat nādu'a, ut ferrum in mediū de-
poscant, fataq; s' timet violentas manus inferen-
tes, ante diem praoccupent, accelerentve, quidam
aceratismae is loco hanc sepius ex Luciano repe-
tunt canēlenam

Omni dolori opifer, o tertiū pedis
Viam sortite baculi; suffulci meū
Incessum tremulū, et dirige viam
Stantemq; leviter ut innitaz solū.

Plaut. Casina prologus
ps. 88. ps. 135. ant.
Vincite virtute vera
quod fecistis Antidhac
Plaut. Pseudol. Act. i.
Scen. i. ps. 14. ant.
Nam si me Antidhac
suprema habuisti comi-
tem conpetis tuis.

Harum aliarumque calamitatum praefagus Prae-
sulum non raro existit; Quem cum aliquoties hic
loci meo lustrassem oculis in Nosocomio, prae-
sente et publice in eo docente Virō, doctrinā et eru-
ditione, officiis, et aetate gravi, nobilissimo, Amplis-
simo, Excellentissimo atque Experientissimo Dn. Joh.
Alb. Sebilia Med. D. et P. R. R. eipublica Physicol-
gi celeberrimo, Patrono Fautore et Praeceptore
meo, perpetuo honore et observantia colendo, cupi-
do nunc incessit animum, cum ad rationis examina vo-
catum paulo penitius introspicere, facta a Gra-
tiosissimo Facultatis Medicae collegio fauorosa-
liter disputandi copia, ea qua possum brevitate
delineare. Tutum est benevole Lector materiam
multis triciis implicitam, nec ubi vis obvia, meis
vel humanis aliis conferre viribus, et te, me sa-
visque exagrandi deficiet materies, praesertim
quando ad salivam tuam minimè pertractatum
praesentem reperies affectum; nam ut illos enim qui
bonos carpendi studio praeferunt, vilipendit
his, aliisque stentio interea involutis, ea, quae nunc
molimur, et in posterum peragenda actiones, in
DEI gloriam Proximique salutem, precor, cedant
feliciter.

Thesis Prima.

Nutū el ductū omnium Medicorum, in preliminaribus Nomen.
affectus cuiuscumque, Propriale doctar tradere opera pretium
est; quorum vestigia praesentes, nomen, ut ab antiquita-
te traditum, el in foro Medico receptum est, non immuta-
mus, quia a deludentium peste, plurimi hodiernum Neo-
tericorum, ut quondam Paracelsus, laborare videntur.

S. 2. Est autem praesens affectus nomine Ptyelismi insigni-
tus, quod ab Thyphocretis monumentis non est alienum
vid. praedict. s. pal. 4. no. 6. cuius proprias seu nomi-
nis derivationem a verbo πλύνω spuo deduci-
mus, unde πλύω, πλύνω, πλύνω, el πλύνω, el πλύνω, el
quentativum, quod frequentem spuitionem innuit a
quō de nominatione affectus noster suscepit.

S. 3. Spūtum, verò cum revera generica vox sit el quicquid
forma liquida ex oris hiatu profilit, notet, Warth.
ad enogr. Cap. 21. p. 122. el Cap. 22. p. 129. irrigant autem id
Saliva, Spūtum, Ptyctia palati, el mucus tonsillarum,
hinc, cum non qualibet harum spūti speciem, semper
el frequenter, hoc in affectu concludat, hanc primam
specie determinatā, el ab alijs segregatā, ad spūti
nitas evolutionem tendimus. Præterea quod atinet,
Salivae dicam scribimus, quia multis parafans is a re-
liquis differt, el ratione subiecti, modi excretionis, for-
mae accidentalis, ut et virium. A. Ratione subiecti,
el modi excretionis; Saliva a glandulis maxillaribus
per ductus salivares sub lingua sitos ut el papillas
sponte in os effunditur. Materia proprie spūtum nū-
cupata, è pulmonibus trahitur el ex pectore rei rejectur.
Ptyctia palati è naribus supra palatum a cerebro
in os affunditur, quia quandoque circa fauces bivias
aut illam oris tenax el viscida adheret, propterea
el secretū rejici assolet, verba sunt Viri Nobilissimi et
Missimi Excellens. alij Experient. Dn. Charles Chappi, Patris
Receptoris el Promotoris nostri, aeterna observantia
suspicendi Disp. 3. de pot. cal. q. 19. Mucus tonsillarum
secretū a tonsillis excremento ipsi proprio, exprimitur

intelligi hic in salu
nāā h

Eadem
in tanta scilicet quan
titate non omne
generationem exclu
dit, idē ē ac si dicit
tam vix observari
in illis quā sero
Def. 26 habet.

ex finū communi in os effundēs aperbo vid. Warlk. T. denoyr.
cap. 22. p. 127. 2. Differunt ratione forma accidentalis
saliva tenuissimā, limpidissimā ē, et ātorib; reliquā
consistentia ab eadem segregantur et modis elictis.
3. Differunt ratione virtutū. Pituita palati, ut et spi
ritum inutilia sūt excrementa, neq; naturaliter et ne
cessitatis gratia, quā nūntur in omnib;. Mucus ton
sillarum, ex bāficarum oritū ductū apertis osculo inquit
tur hians, advectus, Bartholinus nat. res. l. 2. c. 11. cre
ditur laryngem lubricare, cū facilioris motu, tum
modulanda vocis gratia, quos usus adjuvare videtur
saliva, ut et humiditas ore assumpta, quā eodē deplūe
rich. Hipp. l. de cord. par. 1. nō. 14. et par. 2. nō. 3. p. 5. Tota
serē veneranda Antiquitas hanc pituitam nobiliori
bus destinavit usibus, eam videlicet in tonsillis in sali
vam converti. Sed hoc constans negat experientia, quā
ipsam in ductilibus salivaribus in glandulis maxillarū
et parotis radicatis, crassius quoddam corpus in tonsillis reperit. Quod vē
ro eadem gustum adjuvare dicatur, ex priori opinione
oriūdum, quod nempe in salivam conversa hoc praestet,
sed id saliva tribuendū aut dūmant, ut mox dicetur.
Saliva autem ingentem utilitatis vim pollicetur, ut
agnoscas liceat in minimis ipsam matrem naturam
potissimas inter ha notantur. 1. Animi conceptus, sen
proferenda, eximiam insūmit opellam. 2. Gustum pro
moveri, quo sine noxia quāq; vorarentur indiscrimina
tim, quod infra. 3. Praevia alimentorum in ore prepa
rationi et deglūtitioni praesidet, quā jam paulūlūm in al
am praecipue potum, transformat faciem. 4. Medicā vi
quos non destituitur. Galen. lib. 10. simpl. cap. prope in sce
nam producit, nutrites, puerorum lichenas, sūgillata
et ecchymomata cūrantes hoc medio. 5. Toxicū scor
pijs et viperis saliva fertur, quod sale, omni sero in qui
lino, praestare credimus, hic enim vi pollet Alexiphar,

maca vid. 2. leg. Cap. 2. §. 21. inter profanos Galen. loc. cit.
Pet. Joh. Fabr. Microk. pag. l. i. C. 29. Schrö. Pharm. al.
erg. Neotericiis reputantur usq. 4. Tinctura rebus
 sapidis extrahere, in lingua subdolum, quā gustabile
 obiectum presentiscat. vid. Bernh. Swalv. de quæ. ventric.
pag. m. 10. et 38. Warth. A den. p. 133. Cap. 22. alq. 2. Concocti-
onem adjuvare et fermenti vicem subire in ventriculo. id.
Warth. ib. C. 21. p. 125. 3. Bernh. Swalv. de quæ. ventr. p. 41. et se-
arl. Salivam, spiritui famelico, e serino et fermentativo
ut appellat, ventriculi parietibus inhabitanti, sicut ad-
dere symbolum, in stas tinctura extrahenti lacteum chi;
si colorem, quod lectori ibidem experimento persuadere
satagit; quod scil. quilibet liquor sale imprægnatus vo-
tatili per acetosa affusa lacte stat, at hæc omnia in
ventriculo præsentia esse. Serio itaq. quisq. dan-
culum secum perperdat, cuius, confundentis ne ar ex-
plicantis nominum horum differentiam, sit amplexanda
sententia. quos Galen. loc. cit. Sennert. prag. alijs in su-
per habent.

Nunc ad ipsius nominis variam acceptionem tendimus.
 Ptyalismus autem propriam et impropriam sortitus ap-
 pellationem. Propria est, quæ definitionis realis ambi-
 tū circumscribitur. Impropriam 1. Plant. Capleiv. Fel.
3. scer. 4. tradit quando Epilepsiam morbi salivæ is no-
mine eferat. 2. eodem recidit salivatio 2 ab eis, furibun-
disq. communis motibus, videant hæc scriptores Ma-
cell. Donat. de hist. Med. virab. Joh. Bauhin. lib. germ. p.
om. script. de. 3. Propriam etiam acceptionem negat quā-
doq. salivatio ab inunctione hydrargyri in Lue Ven-
æa. Nec. 4. Meliorem sperat sortem ea, quæ latrante
nauseante et vomitū oriente stomacho, frequentibus vi-
tis os inundat. Antecedentibus. 5. Affinis est, quæ ac-
dicamentis salivam dicentibus, e. g. Reyno Vegetabili, de
sumptis dicitur initium, quibus nempe elavista nomi-
na imposita sunt. Sunt autem Staphisagria quæ Bo-
tanologis, inter alias quas agnoscunt significationes
Germanico idiomate dicitur Opungaltkraut vid. Taber

nam montanus, Matthiöl. Sim. Bull. quadr. bot. Schröb.
pharm. omnesq. feni. proximè ab hac Radix Pyrethri
nominanda, quæ itidem ab effectu nominat. Opnugul
vini. 8. vid. eor.

S. 4. Quod ad Synonymiam attinet, ea verbis non luxu-
riat admodum, græci vocatur $\pi\lambda\upsilon\epsilon\lambda\iota\varsigma$ nos, $\pi\lambda\upsilon\alpha\lambda\iota\varsigma$
nos, et $\beta\rho\alpha\lambda\iota\varsigma$ nos, quæ tamen Latine donata sunt ma-
gis tamen vernaculum ei est, quando spiritus vel sal-
vatio nimia vocatur. Tricenna, cursum saliva
aquosa nominat. Fen. 6. libr. 3. tr. i. Cap. 6.

Definitio

S. 5. Nominalem realis excipit Definitio, quam ita habe-
re solymus est crebra et involuntaria sine tussi
screatu et vomitione, cum glandularum salivari-
um potissimum intemperie conjuncta expletio
à nimia salivæ copia proveniens.

S. 6. Sub quorum affectuum p. n. genere constituendus hic
sit affectus, ex definitione in diaphanum manifestum
Symptomatum nempe, et quidem secunda illius specie quæ
in moderatio in excretis vocatur. Additum est crebra
et involuntaria sine tussi et screatu expletio, vel sal-
væ excretionis modus, à reliquarum spiritus specierum
excernendi conditione in propriatulo sit. supponit et
definitio glandularum intemperiem, ut constet quando
Theod. ad huius affectus curam accedendum sit critico
enim maxime non ad movet vid. Hipp. Aph. 2. sect. 1. nisi ex
accidenti, quando modum tenere nesciunt suam glandu-
las deseruit merito ne in gangrenam aut tandem spha-
cetum abeat. posteriora definitionis verba ita intelli-
genda, quod saliva semper præpalleat alias spiritus spe-
cies affectum augere possit, videre est thes. 36.

Subiectum

S. 7. Conveniens servit servitium Subiectum definitionis
expressum, debile nempe ad omnem fluxionem suscipien-
dam requiritur, quale nostrum est naturæ. vid. Galen. 13.
meth. med. Cap. 5. hinc facile partium principum subeunt
imperium, quæ sarcinam et onus, ad instar cognatum
inferioris sortis partibus glandum imperant ut id. Gal.
id. ut et de caus. morb. Cap. 6. de fac. nat. l. 1. 3. Cap. 13. de cot.

S. 8. Quia autem ad omnem motum juxta Philosophos
quinque requiruntur, terminus nimirum à quo, terminus
ad quem, movens, mobile, et via sive spatium, per quod
ea, cum huc quod faciant, ordine recensere animus est.

§. 9. Terminus à quo partem mandantem indicat, in quo pro
tabilis error praesupponitur, ut in causam recensio vide
re est.

§. 10. Terminus ad quem sunt glandulae, supra jam notatae, in
quibus peculiares ductus, modernorum solertia detecti, in
tiquitati vero incogniti, notandi, quos ex Authoribus suis
transcribimus, dividunt autem in superiorem et inferiorem. Pma B
Inferior Warthone penitus peritanti sequenti modo fa
ctus obviat. Adenogr. Cap. 2. p. 118. a jenti; Vasculae partem propriam

Glandula putata maxillari interna Anatomieis hactenus
incognita fuit. Verum haec difficulter in conspectum
proferas, praemonitus ad veritas illud, vixim ducere e
crassiore et postea hujus glandula parte, recta et tende
re mentem versus. Antequam autem ad anteriorem ejusdem
partem pervenit, et amulos subinde novos ab eadem excipit
adeo, protenditur ad medium menti spatium, ubi in media
le intra gingivam in papillam quandam utrinque terminatur,
qua se facile exponere, nihil vero ab ore precludum admit
tat. Ad Warth. Superiorem, à Blasio parl. 14. appenda

ad Vestling. p. 463. descriptum hic consignarem, nisi eum
avidius exagitant Nicol. Steno. Observ. anat. de gland.
oris, obcurat, obtutu suffulsi, si a quidem op. in ignem melius
deingeret, sic ille Des. 14. loc. cit. Oritur autem vas illud
salivare intra nominatam sapiens parotidem conglomera
tam pluribus è rivulis in unum alveum confluentibus,
qui inde, in vitulino ut et in ovillo veris inferiora dela
tus ab inferioris maxillae angulo, ad finem lateris ejus imo
in sculpum tendit, unde oblique antrosum assurgens tan
dem foramine satis amplo papillarum summa et postrema
ad molarium secundum sita in sculpo, in partem oris ex
teriorem patet.

§. 11. Movens est ipsa natura, robore partium comitata

§. 12. Mobile est serum sanguinis, quod alias à glandulis
dictis attrahitur, sequestratur et peculiari modo elabo
ratur, ut suum quem debet assequatur finem.

§. 13. Viam, sive spatium per quod, cum determinandum, Do
ctorum tamen arbitrio, suscipimus rem diffensionis plenam
adgredimur. Quod per venas fluat ad glandulas humor
dulcem explanavit Hipp. lib. de glandul. par. 1. n. 14. inquirens.
Influit autem ex reliquo corpore per venas, quae per ipsas
extensa sunt multae et cae. Placitum autem illud
Hipp. jam temporis fautores per paucos obtinet, autumant

2B.
10

+ Propaginem cave
copi. inferlam

enim venas tantum sanguinem arteriosum à nutritione re-
siduum, spiritibusq. jam jam depauperatum vid. Harv.
Exerc. Anat. i. Cap. 8. p. m. 85. proinde ad nutritionem ineptum
revehere, hinc, cum vena non ad glandulas, sed ab iisdem
vehant sanguinem, immerito usum dictum iis tribui. Ve-
rum enim verò, habent ~~arteria~~ vena aliquod quod ab arte-
rijs non accepere testib. Barth. Specie. de va. lymph. i. Cap. 2.
Stenor. observat. de gland. or. 2. 3. Ergo non tantum arteriosum
residuum. Deinde, ut illi nondum probarent, omnem sangui-
nem cavam mediante vena ad cor deferri, aliud enim sua
det truncus ascendens vena cava, et vena porta quibus
nulla communicatio cum corde intercedit. Barth. Anat. v. 1.
lib. i. c. i. de venis in gen. (nisi per anastomoses quæ hic nobis
nihil faciunt negotij) nam quis cogitatione etiam
figurare posset, sanguinem ab hepate modo elaboratum
per gibbam sui partem in cavam explorum, tantum et
omnem in ienam ejus propaginem ad dextrum cordis finem
insertum, transferri, non etiam in truncum ascendente
descendentem vel vena porta transfundi (non tantum, quod in pisci-
bus alijsq. animalibus vena cava cor non attingat, quoniam
tamen hepatis sanguificat, et sanguinem in universum cor-
pus, venis mediantibus ~~transmittat~~ vid. Salis superathe-
za notus Chelid. Seb. Diss. 15. in art. narr. Gal. Coroll. i.
Harv. Exerc. Anat. de mot. cord. i. Cap. 4. p. 41. Barth. lib.
i. de Ven. in gen. c. i. ali.) his positis constabit, sanguinem
venosum etiam nutrire et hinc Hipp. statim sententiam
D. 14. Totum assignat negotium nervis Wart. ad ex. c. 2.
pag. 123. his in iis nexibus potissimum. 1. Quod in ma-
gnis salivationibus quales Mercurij operacientur nervi
multum exsiccentur, et à superflua humiditate liberen-
tur. 2. Quod aliud esse usum non possit tanta nervorum
copie in has glandulas maxillares de. delata. 3. Quod ma-
jor sit quantitas materie salivaris, quam per arte-
rias et venas deferri possit.
D. 15. Quæ tamen sententia veritati minus consona, intu-
enti cum nervorum structuram qui medulla intus refer-
ti, et in aspectabiles porositates obtinent, vid. Galen. lib. i.
de simpl. caus. Cap. 5. imò de cavitate nervorum opticorum
adhuc dubitatur vid. Vesal. lib. 4. c. 4. de hum. corp. fabr. tum
plurimos affectus. p. n. qui nervos obstruunt, quicquid saltem
à proleptiam excitari agunt, principio nervorum obstru-
to vel compresso, obstruunt autem et pituita vid. Galen. 2.
de simpl. caus. Cap. 7. A. 3. de loc. aff. cap. 7. imò et flatu
vid. Harv. Exerc. anat. med. pr. lib. i. Cap. 8. Serap. Instit. 1. 2. par. 3.
lib. 2. c. 6. pag. m. 46. b. Fernel. lib. 5. de part. morb. et simpl. c. 3.
five si sit malignitatis expertes necne, ut loc. cit. videre est.

3B
11.

Ex quibus inferre licet. Si humores aut etiam flatus ad prin-
cipium nervorum venientes spiritum animalium infligunt
obstruendo impediunt, ceruicis sequitur et salivam eundem
impedire. Hipp. prae. est. E. et posterius. serm. obstruere probat
Carol. Pile. de morb. cap. in hom. a colluv. serm. Obs. 30. pag. m.
142. Et sic tamen non exiguam momentum inflantia ex Jacobo
de Back. disser. de cord. Cap. 2. p. 74. proponi potest, quan-
do ille a eodem nervo vel pinetum solum lapsus tantam interdum humoris
copiam exstillaat, ut ab imperito Chirurgus conpessi vi-
possit. Sed cum a doctissimis Medicis et Chirurgis in re-
censione symptomatum secti nervi, nullibi notatum et obser-
vatum sit statim a sectione e nervis enormem fluxum suble-
vatum, a Baccio non statim; neque hic nos fugit, quod obser-
vet tandem ex immanissimo dolore, mucosum obtingere hu-
morum affluxum, unde saepe et inflammatio sequitur, vid. Vi-
dim. Vid. de cur. gen. lib. 9. Cap. 2. de vuln. nerv. Sed non ex tempore
et e nervis.

S. 16. Perpendamus autem Argum. Warthoni. Prioris nulla
est consequentia, quando ait: Si nervi in magnis salivati-
onibus multum exsecantur, et a superflua humiditate li-
terantur, sequitur nervos materiam salivae vehere. quia
et totum corpus simul exsecatur.

S. 17. ejus responsus fallit, alios enim ipsi habere, nempe
movere, et glandulas illas probat. Nic. Sten. obs. an. de glan-
dis S. 36. Nos quoque contra ipsam proprio argum. utimus
quod habet Helenus. C. 13. p. 67. de panch. quod nempe nervi,
hi in glandulis non terminantur, sed alias ad partes ferantur.
vid. eund. Warth. ib. Cap. 2. par. 1. Sten. ib. S. 14. circa fin.

S. 18. Si minores sint venae et arteriae, quam ut tantam
salivae copiam vehere possint, sequitur, illi non fungi offi-
cio. Hipp. prae. est. E. Sed negamus minorem cum Hippo-
crate verbis, S. 13. nostra, dictis, et Stenon. loc. sup. dict. pag. 21.
neque consequentia etiam concessa firmo stat talo, ut probat
Stenon. ib. S. 37.

S. 17. Vasis lymphaticis aliquid quod tribunt, quod venis
aquam quandam infundant. probant thes. nostra 13. dictis
Thick. Burkh. et Sten. ib. S. 40.

S. 18. Arterij, feri omnia feruntur accepta, sed non solis,
quia sanguinem seriosissimum vehunt, ut cum alijs confirmat
Bernh. Swab. de quatuor. ventr. p. 24. Barthol. Spicil. de vas.
lymph. i. C. 7. ubi copiosius secundum naturam sanguinis ar-
teriosis inesse serum demonstrat. haec de subiecto.

S. 19. Casparum in amplum nunc descendimus campum
quorum qui latibula investigat, celeberrima medicina Corypha-
eorum felix proclametur. Hipp. lib. de thle. par. 19. no 20 et par.
20. ib. no. 4. lib. de loc. in hom. pa. 3. no. 1. et 2. Galen. lib. 1. meth.
med. et varijs in locis.

+B
12

Causa.

§. 20. In Caesarum autem albo omnes omnino fradentur
sa, quod dicitur, seroso humori ansam occasione ve prabene
e. gr. serosis alimentum suppeditando, viscera intempe
rante efficiendo, calorem nativum suffocando, spiritus
absorbendo alio voceando &c. quod quamvis commentum
modo a nobis morbi genus non semper quoniam, persequi ta
men animam induxi, ut in aprico sit quia ratione illa si
lento quod antenus remissos procedant grase, natura bel
lum non indicent, sed sic capessant crescendo vires, ut maio
ribus concitatis rivulis anima glandularum demum in
ferant vim, non insuper habendam.

§. 21. Dispersimam autem causas receptissimam Melchiodo in
causas externas et internas, has in proximam et remo
tas, illas in necessarias vel non necessarias alterantes.
Sunt igitur externa

§. 22. Ad externas seu evidentes necessarias nos alterantes
et quidem naturales referimus etiam 1. Temperamentum
quod dum humidius natura vel errore externo, morbificis
causis, quia si praerogativa quadam, fomitem praebet. Hip
pocras. enim efatum est. Sect. 3. Aph. 15. In summa, inquit
siccatates pluviosis salubres sunt, et minus letales
quod repetit lib. 1. de diet. par. 34. no. 1. 2. 3. de hominis tem
peramento verba faciens, sicum, sanitatem homini et
sapientiam polliceri ait; lib. de ulcer. par. j. haec habent.
Sicum sano vicinior est, et humidum non sano, idem Galen.
in comment. fatuit. Rationes sequentia suppeditant, a
superfluo nempe humore calor opprimitur, hinc multa
excrementa coacervantur, quia superari a debili neque
unt calore. Ventilatio ergo et perspiratio prohibentur.
habituosa excrementa retinentur; accenduntur humores
putrescunt, destillationibus hinc illa affecti vexantur
data porta ventibus in varias partes, ventriculum
pulmones &c.

§. 23. Et aetate secundo loco, prona humida nocere temperie
Puerilis et Senilis perhibentur. In prima etenim aetate am
stituti pueri multis scatent humiditatibus, praeterquam
quod generationis principis sunt viciniores, cerebrum tunc
temporis humidissimum obtinent, lacte et lacticinis ali
is humidis nutriuntur, quae alias victus ratio pueris
alendis per apta. Victus enim humidi inquit Hipp. Sect. 1.
Aph. 16. Omnibus febri tantibus conveniunt, maxime vero
pueris, et aliis illis ad pueris. Quod vero copiosius cibari
debeant, pueris eodem Sect. 1. Aph. 14. Qui crescent pluris

mā habent in naticaloris, plurimo igitur opus habent ali-
mento. accedente in super etiam puerorum. Ad diaphana (de
qua Bernh. Swalm de quer. ventr. pag. m. iis. et 121) discernentem
audiant non possunt non cruditates et humiditates plu-
rimae exurgere, nullum enim alimentum est tam simile
nostre naturae, quod non habeat aliquid dissimile, verba
sunt. Joh. siol. comm. in Fernel. de funel. et humor. C. 6. in schol.
hinc ergo proportionē ad cibum, plurima resulant ex cre-
menta, quae cum natura, jam jam feri inaccessa excutuntur
jugum; serosior huius sanguis inest et crassior inexistens ut
et excrementa, nostrum, et longe graviora mala excitāt.
vid. Hipp. Sect. 3. Aph. 24. et 25.

§. 24. Dispar autem est ratio in senibus quibus copiosa vi-
ctus ratio minime competit ob caloris penuriam, quo
nomine et paucis succulentis opus habent, ciborum ta-
men appetentissimos esse in vulgus notum. Quidam fri-
gidis humoribus in ipsorum ventriculis stabulantibus
tribunt rem omnem, quod ipse Hippocr. l. 6. epid. sect. 4
no. 39. frigida voracia autumet, ea autem apta nata
sunt constringere ventriculum. At al. pace ipsorum
dixerim, frigiditas et constrictio quā tales appetitum
non stimulant, sed potius ex accidenti, ipsi mediantibus suc-
cis ille acidus appetitus naturalis causa (vid. eleganter
ca. de re differentem. River. Prax. Cap. 5. lib. 9. et Cap. 2. lib. 9.)
magna ad ipsos vendi et attentius vi providit, ut alia ac-
ta vid. Hipp. de affect. par. 49. no. 6. quod operatur chi-
mica, acidula aliaque probant et hinc denique ad concoctio-
nem aptus, ex vase brevi in ventriculum expansus, exprimitur.
Scio autem quid hic dictum sit Anatomi; videas Barth.
Anal. ref. lib. 1. Cap. 9. p. 56. et alios; Vas breve in ventriculum
non hiare, imo quandoque plane deficere. Sed ad prius
respondemus, ad sensum non hiare in ventriculum, neque
insertiones observari; unde tamen nihil inferre licet, quia
et hac ratione tanta vaporum congeries in muliere uter-
rum non gestante non observabitur, in praegnanse tamen
patens et conspicua, negari deberet. In statu tamen pro-
ternaturali, a quo alias secus ut hic fit, ad naturalem
argumentari non licet, necessarius apparet, apertum
esse vas breve in ventriculum, quod tum ad modum con-
spicua reddantur, plane ut in gravidā vid. clivus Senex
Caus. lib. 5. Epid. par. 17. no. 3. et 4. Joh. siol. fil. Anthropol.
lib. 2. C. 7. et Anal. Cap. 18. sect. 5. Serne. pr. de aff. hypoch.
Adrian. Spiegel. Anal. lib. 6. Cap. 5. quid, quod et praxis osten-
dit, lientis affectibus quandoque vomitum aciditate dentes

GB
14

tu refacientem supervenire, eorum quandoque solvi. Senn. cr.
pr. de stup. dent. River. pr. de melanch. Hippocr.
Ad hoc etiam, quod vas breve quandoque deficiat responde
mus naturam tum temporis in p[ro]p[ri]um trahere vas
breve arteriosum. vid. Senn. cr. pr. de aff. hyp. Barthol.
Anal. ref. lib. i. C. g. p. m. 56. Dices. his omnibus concep

sis, additum nempe humorem communicari ventriculo, eun
demque in dissolvendo praestantem esse, non tamen assertum
hoc a contradictione vindicari posse, quod in ventriculo
non praestet, quod ei tribuamus, etiam in principio thes. dicti
senis confectos a cruditate ibi non esse immunes. Sed. A.
Ventriculum ejusve calorem nativum, acido tanquam in
strumento uti; deficiente autem principali agente, calo
reque nativo, ut in senibus debili, quid mirum, si non absolva
tur actio, calor enim omnia actus est, ne cesset. vid. Fez.
rel. lib. i. cap. 5. pag. m. 54. de abd. rer. caus. Fac. II. thes. Argent.
Antistites, digni quorum perennent nomina. A. lib. de viciis
exerc. pathol. differt. is. el. Marc. Mappus Disp. 3. qu. 2.
de pot. cal. rationem reddit Galen. lib. i. Ampl. Cap. i. quod
plurimum rerum vis tantum potentia insit. Constat
itaque, in senium voracitas, et inde orta cruditates, quam
diuturnam ut et alias procul dubio causas inest. Hippocr.
quando morborum senitium longum recenset Catalogo Sec. 3.
Aph. 31.

S. 25. Tertio. Sexus sic copere non praeteritendus, quandoquidem
enim mares et femina eadem corporis temperie dotata mi
nime sunt, singula, digito illo sanguinis. Quod femina hu
miditatem rivulis irriscentur uberiores ac viri, testat Hip.
lib. i. de diet. par. 28. no. 23. Ex omnibus autem, inq[ui]t, masculina
tidiores sunt et sicciore, femina vero humidiores ac frigidi
ores, quod assertum causarum nexu ibidem stabilit, quod
si prolixam probationem in votis habeas, delibandam tibi
graphice sed optime depictam offero quae. Meteh. Sec. 2. l. m.
in exerc. Med. pag. 50. (non moveb[is] quod Hipp. l. i. de morb. mul.
par. 2. no. 9. mulieres viris calidiores dicat non etenim ibi
de statu naturali earum disserit.) Cum autem juxta ean
dem lib. de stat. par. 8. no. 4. corpus a corpore differat, natu
ra a natura, in masculino sexu dispositi sunt sanguinem
pio sale habentes Phlegmatici, Plethorici et faminatib[us]
a r[ati]o viri lib. i. de diet. par. 21. no. 30 ab Hipp. nominati, qui
virum corpore, mente et temperamento famellas referant
ut et pueri, Viragines tantum feminino se eximunt numero.

73
13

S. 26. Caelum, quod lumine, motu et influentia in hac inferiora agere dicitur, hic perpendendum quod foret, at cum sub Medici considerationem non cadat nisi varie immutans aërem, id. hac de re elegant. locum Helic. Sebif. b. m. praefat. de acidul. pag. m. g. quem tum jugiter et assidue haurimus variis impraenatum impresionibus, morborum inde parentiam vid. Hipp. de flat. par. b. n. g. proximum sit, eius in iere mentionem, ea thes. leg. clavinus, si hoc addiderimus, Regionem, tempus anni &c. ejusdem considerationis est, cum reliquis tamen communibus causis.

S. 27. Sequuntur causas externae necessario nos alterantes, non naturales dictae. quarum primas tenet Herz, qui si temperatus sit, ceteris veris, sanitati non officit, quia autem impossibile est, talem permanere, cum ob obligationem cedentem in horum solum, tum divino quod fatis, ita gra- ta vicissitudine delectaret, Genes. cap. 8. v. 22. hinc cum vel subditum mutatur, aut enormiter ab hac deficiat bonitate ad opprimendum propter mortales; Id. sibi vult Hippocr. quando in morbis chronicis eum mutare praecipit lib. de nat. Rum. par. 19. v. 10. pag. 99. et Medicorum decantatum Nox longe tarde, cede, recede, recedi.

Frequentem autem frigidior et humidior ad nostri inclinatus affectus productionem, tales enim sumus qualis est aer qui inspiratur, et frigidus ad omnes tum animi tum corporis functiones ineptus, hinc tali adhaerens tempore ramento, morborum generat multitudinem. vid. Hipp. Sect. Aff. 5. Eodem modo, ut aer, venti considerantur, est namque ventus aer commotus, ut constat ex Aristot. alysq. Physicis. lege Hipp. lib. 2. de diata.

S. 28. Secundo. Cibus et potus considerandus. nocent autem et prosunt duplici modo, ex se, et respectu utentis, ex se nocent quando substantia, et qualitate peccant, ratione vero utentis, quando is in quantitate nimia ordine sem- pore assumendi id. errorem committit, ex hisce autem peccatis ventriculi conatus eluditur, et cruditates, vel acida, vel nidorosa oriuntur, quae graves minantur noxas, praesertim ex consuetudine mutari ne scia, inde nostro quid opis ferant nullus non videt.

S. 29. Tercio. Somnus et Vigilia. Ille, si intra naturae limites coercatur, corporis conservator, condigno nomine appel- letur, ipse enim repletis viribus, hominem quasi novam aurore luce ferens, quod eleganter Ovid. lib. XI. met. a. morph. lib. II. in fine exprimit. Verum si bene monenti na- turae non auscultet, quot vitis peperit praesidia, tot sequi- oris fortuna telis exponit hominem, nimis enim humectan- do, ut et excrementis remoram injiciendo, calorem in fontibus

8B
16

diutius detinendo, caput totumque corpus vitiosis replet sic-
cis. Quod patitur felix vulnus a facta suis.

Vigilia autem emissorum horum iaculorum impetum quandoque
eludere monstrat, dum munifice distributis ex fonte caloris
calore et spiritibus, eorum auferat materialem causam, ne
tamen in multas protrahatur horas prospiciendum, quia
sensuum in exercitiis iugis assidueve caloris et spirituum
conmeatu indiga, tandem omnium naturaliter agentium
more reparatur, exhaustis fontibus, quod gravio postmodo
portendit malum, alimentum enim, quod necessarium vel re-
paratur succedit, minus probe subigitur, neque deinde feliciter
distribuitur, hinc cruditates, obstructions putredines &c.

§. 30. Quarto. Motus est Cuius. Motus tantum est momentum, ut
Medicina genitores Hipp. lib. i. de diat. par. i. no. 18. Galen. i.
de diff. febr. Cap. 2. et alibi affirmare non dubitaverint.
Hominem edentem suum esse non posse nisi etiam labo-
ret et moveatur. Immodicus autem eadem et saepe gra-
viora quam vigilia antecedit. thes. dicta inducit incommo-
da. Cuius motu deperdita reparatur Hipp. de ch. Aph. 48.
Vita autem otiosa, sedentaria, sellularia, quae boni omina-
bitur, nam quos torpescit, quasi venenum effascinat,
aut laudabilius citra motum surripit, huiusmodi sunt,
et Hipp. enim, inquit Hipp. lib. 2. de diat. hoc est, calor nati-
vus quiescens, humiditatem ex corpore non consumit, mul-
ta excrementa colligunt, neque convenienti tempore excre-
nant; hoc sibi dictum putant, qui exercitantis calorem
proh. quanto morbo, alijsque, quae hinc sequuntur, affectioni-
bus obnoxii sunt.

§. 31. Quinto. Excreta et Retenta. Excretorum nomine intelli-
gimus, quae potius retineri debebant in corpore, quam ex
eodem excerni, ut semen copiose excretum, sanguis largi
effluens in haemorrhagia narum, haemorrhoidibus mensibus
haemorrhoidibus, lochijs, vena sectione &c. Quomodo modum
retentorum nomine concipimus ea, quae potius excerni quam
retineri praestaret, ut excrementa, prima, secunda et tertia
concoctionis &c. quae ergo, et naturae vires infringendo
corpus replendo, actionesque turbando, aliae, non solum ve-
promoveant affectum.

§. 32. Sexto. Animi pathemata, quae etiam prudens, seque ac
Stoici putabant evitare potius non est, considerata. Eo-
rum qui modum tenere nesciunt, nam male suis rebus con-
sultant, quandoquidem enim et animae et corporis faciunt pa-
themata, eorum jam modus ostendendus. Notorium autem
pro varietate objecti, alia alibi alia exoriri pathemata,

Pma C.

17

26
18

ut varij quodq; humorum motus. Facultas namq; In prociis
 in aere formaliter et primario, in corde materialiter
 et secundario residens vid. Joh. Riv. phis. sect. 6. Cap. 19. in
 excandescens, cum alacritate quasi a centro ad circumfe-
 rentiam humores unacum calore et spiritu, citato gradu
 relegat, ut partes roboratae illatam corpori injuriam
 vendicent. hic vero ut ubiq; omnes ad aureum illud tri-
 ponat. Sect. 2. Aph. 51. πάρ παρὸν πολὺν ὅθεν πάλαι
 respiciere jubet, ne sanguis efferverescens circa cor, indivi-
 eliso tandem, incendio, ruinam ferat, testes sunt febres ar-
 dentes putridae, quae chronica sapienter reddidit labem gra-
 vem in visceribus relinquunt, siam soluta, quod non acci-
 subsequentes affectus. e.g. hydrops vid. liver. obs. 42. Cap. 4.
 testant, eadem de causa dominem et nostrum nā sol incurpat.
 Metus et tristitia a circumferentia ad centrum flum in un-
 microcosmorum, moventes sanguinem, cum quasi ibidem
 ul loquuntur incuneant, hinc obrutus languet calor, et ca-
 tera quae sequuntur, reliqua palhemata, unacum prioribus
 quoad motum sanguinis effectibusve coincidunt.

S. 33. Causa externa non necessario nos alterantes pra-
 cipue praecipuam agnoscat ebrietatem et crapulam,
 quā, somno vinorum seipulta talia macelli barathra, et vi-
 rigurantes mala sibi corporis exagitant

Hinc pallor, oculorum ulcera, genae pendulae
Tremula manus, diu postero halitus
Exrefectio, omniumque oblivio
Corum feri torpentis, et mors ingeni.

Somnus quodq; meridianus quibusdam non conducibilis
 praefertim ijs, qui ventriculi, oculorum, aut capitis imbeci-
 lilitate laborant, de qua eleganter Celsus, qui capitis
 imbecillitate laborant, ijs ne cogitatio quidem a cibo
 tuta. quae hic forsitan de sideribus exhibebit, vir sapientia
 tus lib. Seb. Exerc. path. disp. 15. p. 335.

Hic valet etiam expositio corporis astantis aeris frigido
 qua fit a balneo brumali tempore, quod halitusque excre-
 menta retineantur, unde corpus humectatum, sipe catas-
 rhos aliaq; mala peperit, praefertim in humidis aliis na-
 turis.

Quidem ambulatio per loca perenni nive obsita, mora in aqua
 gelu rigente, inurgitatio aqua glacialis, exoritur san-
 guinis vacationes exvulnere, et quaedam alia.

Bis nobis videre contigit praesentem affectum in Nofo-
 mio, Argentiniensi ex vulneribus, scilicet in colla facilius inflictis,
 enatum cum ante biennium, Lingiburgensibus cum Gallis
 arma conferentibus, quos ex prioribus Martis pavitia su-
 perstita fecerat, in pretium xenodochium redierent.

26
19

S. 34. Tantum de causis externis, sequuntur nunc inter-
nae, quarum bene multa, in proximam autem et remotas di-
viduntur.

S. 35. Causa proxima quae et in definitione expressa
omnium Doctorum consensu, est saliva redundans, se-
rum namq. in vasis emulatum, et ad glandulas dictas
delatum, si praeter intemperiem earum, quantitate immo-
dica, aut qualitate prava, quas Sennert. prax. de ptyel.
Bernh. Swalv. de quac. ventr. pag. m. 65. notant, imbutum
sit, vel non omne in venas recipitur, aut a glandulis et
venis tanquam nefarium respicitur, unde necessarium est
in os regurgitet, copiosiusq. excretionem constituat.

S. 36. In causarum internarum remotarum numero ha-
betur primo Cerebrum in ptyel. lib. 1. v. 1. v. 1. v. 1.
lib. 2. v. 1. v. 1. v. 1. v. 1. ab Hipp. lib. de princ. et carn. par. 4. no. 11. dictum
nec sine ratione, cum sitis, et maxima ejus moles frigida
et stipata, ejus manifesta praebent indicia, quos vel
congenita, externa, interna causa, praedicta cerebri
qualitates augentur, et frigiditas et humiditas peti-
lantius exuberent, data porta, e sua sede ruunt, quan-
do in vasa remeant, ut Hipp. de gland. par. 8. no. 3. et de
morb. sac. par. 8. no. 2. ait, proinde per ora decurrentes
venae et arteriae copiosius ad glandulas deponunt, et sa-
livationem augent, in propatulo igitur est, quomodo ex
catarrhosis dispositionibus ptyelismus oritur, aut
augmentum capiat, quod alias experientia constat, vi-
de. Seb. b. m. Spec. med. pr. de ptyelism. Tim. a. Bulensl. h.
Cas. med. 2. lib. 1. Quandoq. recto tramite hic excrementi-
tis cerebri humor ad tonsillas simul abit, et ibidem per
proprius suos vid. Warth. de Tonsil. a. lenovr. cap. 22. abjis-
dem in os et guttur apertos exiit, ergo et medio hoc sal-
va os inundare poterit, ad alias etiam partes depluit,
quod ad nos non spectat.

S. 37. Secundo. Ventrículus, luxurie pelago submersus, et
sordis, consuetudinis gula et rationum civilium illecebris
ut. B. Swalv. de quac. ventr. p. m. 7. ait, quam vis renitens, ca-
ptus et inescatus, sinistre opus suum aggrederetur, sic suam
affectui nostro communicat opem, h. kord. h. v. 1. v. 1. v. 1.
h. l. v. 1. v. 1. v. 1. v. 1. ventris enim torpor, universorum confusio, et vasorum im-
munditia, verba sunt Hipp. lib. 6. Epid. par. 3. no. 3. ex qui-
bus verbis apparet, quando ventriculi affectui nostro adja-

Thinc similes humores
geniti

4C.

20

mento est, magis credibile esse, per vasa serosum humorem
ori commutari, non immediate vero ex ventriculo in os
ascendere, quas humiditatum vias, et modum ascensus
determinavit, ut inter alios hunc proferamus, Jon.
Jon. Ps. Med. pr. cap. de scorbutu. eadem fidelia dealben-
tur eorum opiniones, qui etiam ex intestinis imò cavo ab
dominis eodem modo in os ascendere aquas perhibent. Im-
possibile enim est, tantam aquarum copiam ex ore flu-
entem his vijs ascendere posse. Pthelismum debilitati
ventriculi conjunctionem notavit Tim. à Bulcarchan
lib. 3. cap. med 4to.

§. 38. Tertio. Hepar ex pravo hoc consortio non est exemptum
id enim refrigeratum, aut quandoq; etiam dyscrasia cali-
da laborans, a quositate procreat plurimas, ob hanc
tota in vitiatam, teste experientia. Postmittimus, cum alijs
quod apud quosdam nobilitas hepatis intumescit abiente
cujus epitaphia erecta orbi literario hodiernum common-
strantur, manet enim suis honores epar, et trophæis, tumu-
lum resurrectione vindicat, testantur præsentia, quæ
principatui conveniunt, pecunia, sanguificat erop hepar,
sin mali, in albo causarum ponendum.

§. 39. Quarto. Lien, quem Hipp. lib. 4. de morb. par. 2. n. 8.
aquarum microcosmicarum, sed non æquè bene, præfident,
Helmontius animæ sensitivæ sedem, non impunitè, vendi-
tarunt, si is ex intemperie, scirrho, obstructione, vel con-
genito quodam vitio sua non obicimonia, e. gr. maturius
et copiosius tenuiorem chyli portionem attrahat, lita di-
tributioni chyli obstitit, qui restitans in mesenterio corrupta-
tur, unde viscera intacta non permanent ut testantur me-
lanchol. hypoch. Scorbutus. vld. Riv. pr. ysc. capit. Vel
eandem in se contentam corrumpat, aut debilitatus non
attrahat, admittat, aut admittere possit. quidquid sit,
omnes ferè in seri copiosioris proventum conspirant, hinc
est, quare lienosi, sint vel urinatores, spiritatores, Juda-
tores, vel catarrhis obnoxii.

§. 40. Quinto. Renes, quando serum ex massa sanguinea non
alliciant, aut affectum propter obstructionem non trans-
colant aut secernunt, aut vasa nimis repleta renum tra-
ctum elidunt, quod sese ad excretionem componere non
possint, ut. Rivar. Cent. 1. Obs. 1. observavit, serosior ergo est
et permanet sanguis, promptus scilicet, qui affectum hunc
promoveat.

5. C.
21

S. 41. Sexto. Mesenterium, Pancreas, Uterus, omnesque ferè totius corporis partes suo modo quovis collaborare valent in producendo febre, quia cum modis superioribus thes. dictis, penè omnes operentur scilicet: vel intemperie obstructione vel compresione &c. è lectorem remittimus, causarum hictelium abruptantes. Differentiarum, Signorum et Curationis breviter etiam mentionem facituri.

Differentia

S. 42. Differentia itaq; à varijs peti possunt. 1. à parte mandante, quia vel est cerebrum, Ventrículus &c. 2. à modo generationis, aliud est criticus aliud symptomaticus de quo nobis sermo. 3. à causa efficiente, aliud ab externis, aliud ab internis generatus. 4. Ratione moris, aliud mitis aliud pravis symptomatibus stipatus. 5. Ratione temporis, aliud est recens, inveteratus aliud, longior tempore indutus.

Signa.

S. 43. Signa sunt vel Diagnostica vel Prognostica, illa ut in alijs affectibus magni sunt momenti, ita suam hic alij purpuram relinquunt, quandoquidem affectus omnibus indifferenter in patet, effluat enim saliva copiosissime ex hiata oris.

S. 44. Signa Prognostica, quibus alia Medicus admittat, onie est agrotantibus vid. Hipp. in princ. prognost. talia constituenda.

1. Convenit, quando critici fluit, tamen enim magnorum et minorum morborum ex hac re scaturigines, quod Observatorum scriptores literarum monumentis consignarunt, vid. Cael. Rhod. de morb. cap. intern. à colliv. ferof. Obs. 27. 28. 29. &c. Forf. lib. 14. Obs. 29. alijs.

2. Prodest, quando clentientium puerorum os irrigat, relaxat enim gingivas, et hinc eruptionem facit.

Improbandum autem venit si. Quando Pyelismus critice fluit in morbis subito desinit vid. River. Cent. 1. obs. 74. p. 578.

3. Periculi non est expers, si magnis destillationibus conjungatur, quia cerebrum longe à statu naturali recessisse, et diuturnum fluxum, quem glandula absq; dispendio non ferunt significat.

4. Proxime quoque sicum insigni aliqua viscerum praestantium lae conjungatur.

5. Malis, si glandula simul inflammentur, ex glandularum enim tumoribus, febres omnes male sunt, exceptis diarijs Hipp. sect. 4. Aph. 55.

S. 45. Signa Causarum. Tradere hic à loter videtur petantur e proprijs capitibus in Practicorum voluminibus.

60
22

§. 46. Jam ad eam partem cuius gratia omnis Medicina labor ut plurimum suscipitur accipere debet, Curati-
onem properamus, ut autem methodici incedamus, ex fun-
damentis methodi medendi indicationibus, audiamus
quid nobis agendum offeratur, offertur autem ex indicanti
natura, quod triplici aliis est. Curatorium sive orbis
preservatorium seu causu, et Vitale, seu vires, sub nostram
considerationem hic duo priora, rari et posteriora, cadunt.

947. Curatorium seu morbus cum tolli non possit, nisi sub
latâ causa, ea in antecessum manûs medicas experi-
atur, quâ ex fontibus Chirurgicali, Pharmaceutico et Di-
aetetico accerset subsidia, quâ et ipsi dein morbo tollen-
do inservient.

S. 48. Fons Chirurgicus si plet hora ad sit vena sectionem
aut ejus vicarias scarificationes faciet.

9. 49. Fons Pharmaceuticus, et causam et morbum ipsum
eliminare valet, Purgantia os madidum, feculentia
et glandulas roborantia suppeditans.

Car.
p. Agar. troch. ʒij.
Pol. Sen. m. ind. ʒij.
Soldanell.
Flor. persic. aa ʒj.
Cinam. ʒij.
ʒij. m. ʒij. m. ind.
per noctem supra cin. cal.
Cotal. p. ʒij. l. ʒij. d. ʒij.
Diacyd. linc. ʒij. ʒij.
ʒij. fl. Persic. ʒij.
ʒij. ros. ʒij.
Spir. Civ. ʒij. ʒij. ʒij.
p. Pol. ʒij. ʒij. ʒij.

Extr. enicoph. Jij
Gutt. gam anor. gr. v.
Troch. achand. gr. iij
oō cinam. ꝑt ij cū
Syr. cort. citr. f. bol.
purg. pro uña doli.

Car.
X. Crem. Galap. gr. XV.
Xen. Syz. Cinam. f. p. r. l.
no X. p. u. n. a. d. o. f. i.

Caw.
 R. Aq. chelids.
 Beton. aa 3p.
 El. hydrag. min. Kan. 3üj
 Sy2. domestic. 3üj.
 Gul. Viol. 3j
 Spir. Etol. g. s.
 m.
 Pot. purg. pro i. dof.

Calv:
℞. Rob. bacc. ebulli. sambuc. aa ʒij
Extr. Mechoac. ʒʒ. cu
Sacch. f. bol. pro un. dof.

℞. Pulv. Cal. ℥.
Pulv. Jalap. ℥.
Troch. alband. gr. v.
Crem. Sicc. B. m. f. Pulv.
purus pro una dos.

Curatio.

52
70

80
29

Delicatis viliis possunt parari morsuli et panes chari
Caw.

R. Spec. stom. lax. off. trig. ʒij
Pulv. Galapp. ʒij
Rad. helix. ʒij
Cort. cidr. ʒij
Sacch. in. s. q. aq. Meliss.
Sol. q. s. f. g. f. in melle.
no 2. in 2. dos.

R. Amygd. dulc. excort. ʒij
Mechoac. alb.
Turbit. albiss. aa ʒij
Troch. alband. gr. iij.
Sacch. albiss. ʒij
Cum aq. Cent. min. admistā inter
subigens in aq. Cinam. ʒij
panes chari no 2. in 2. dos.

His premisis partium mandantium habenda esset ratio
earum virtutia hunc affectum foventia sustollenda, quia
is vide locis.

Item ad vs madidum exsiccantia et glandulas roborantia
deveniendum.

R. Uvular. gcis. mʒ
Troch. rubr. ʒij
Balais. aa mʒ
Sem. Sumach. ʒij
Plantag. a ʒij
Nuc. express. ʒij
Lign. Sant. rubr. ʒij
Dof. in vin. rubr. pro
Gargarismate.

R. Aq. Rūnell.
Ligustr.
Serp. pas. ʒij
fol. querc. a ʒij
Rob. Diarue. ʒij
Diamor. a ʒij
Acel. ros. ʒij m.
f. Gargarism.

R. Rob. de Corn. ʒij
Troch. de Coral. ʒij
Pulv. dy. sent. Coral. ʒij
cu Syr. Coral. ʒij
Ecleyma

R. Troch. de spod.
terti. sig. a ʒij
Lap. hamat. ppt.
Corall. rubr. ppt. ʒij
Sacch. ros. fab. ʒij
Gumm. Fray. in aq.
Plant. sol. q. s. f. Troch.

R. Mastich. el.
Pulv. aa ʒij
Succin. ʒij
Ladan. ʒij
Storac. cal. aa ʒij
Benzoin. ʒij
Lign. Sant. ʒij m. f.
pulo. pro suffitu.

I. 80. Fons Dieteticus regimen sex rerum non naturalium
edisserit ijs quae superius dicta sunt haec adclimus.

Ter humidus si evitari non possit corrigat ur verb. yral.
igne luculento, ex quinsero uccenso, fuscitato, vel suffumi.
ijs paratis ex Thure, Mastiche, Ladan, Storac. calam.
Benzoin. vel compositis jam prostantibus v. g. Pulv. pro
suffitu Aug. Thel. arom. pass. it. profumous. Troch. alijst.
mosch. profum. comm. de benzoin. cu moscho de gall. mo.
schal. &c. quia omnia siccandi roborandive non infirmam
obtinere vim.

12

Quoad cibum et potum, si non omnimodam inediam, quæ alias
corpus peccat, et magnam vim in corpus humanum habet
Hipp. de vet. med. præn. is. n. 10. et lib. 7. aph. 59. convictus
tamen facilem et sine arte mensam hic præcipere, quæ
longè abesset cibi humidis difficilisque concoctionis, con-
tra evchymi, evrepti et polytropho ornarent. Hic dropi-
cas non tolerat affectus, si tamen necessitas aut consuetu-
do, aliæve ejusdem suadeant, in ea decoquant, Rad. Rm.
Sarsaparill. Lign. Sant. Cort. citr. aurant. Ras. Eba. C. C.
Sem. anif. fantic. cinam. l. ut atque decocto mastiches
Diastu fudorifica per vias instituta ex re quod non est
v. g. R. Lign. Guajac. Bij
Sarsapar. l.

Sassafras. aa Bij
coq. in mens. p. a. q. font. ad consumpl.
3. partib. dividat in 2. doses.

Somnus quia humectat locum vigiliis concedat, illi mi-
nimam temporis indulgendum, tantum tamen quantum
natura videtur sufficere. sic etiam in reliquis, motu et qui-
ete exercitis et absentis, et animi palhematibus, quod tenen-
dum, superiora facile docebunt.

Et hac de præsentia materia, quæ decurso spatio finem videt.
Tibi autem in quo principium et finis omnium laborum
meorum, benigneissime Deus, immortales, et nunquam
intermorituræ gratias, laudumque præconia canto
pro clementissima in toto studiorum cursu, ut et hoc ope,
ac assidua, quousque vivo

In laudes solvar totus, molesq. soluta
Corporæa nunquam non memor hujus erit.

COROLLARIA

I

Saliva tanta vis est, ut ab hac dentium intervallis
aliquandiu conclusa max colore, saporemq; mu-
tent, imò ab hac rubedo vini ore decenti protinus
pereat.

ii

Secundum sapientissime ^{II} doctorum viat causa est. ^{III}

iii

111.

Dantibus purgantibus specifica, determinationem humorem vacuantia.

IV.

IV.
Somnia, secta vera, ex vulgi opinione fugiendum esse
solida ratione caret.

V.

Non inelegans est causa, quia B. Swalu, de guer. ventr.
pag. 58, à posteriori probare annititur, et huius in ventri;
nilo necessarii lacteum induere colorem.

VI

Quamvis hic nervi substantia sua aliquid ad motum conferant.

VII

Quando hic nervi substantia sua aliquid ad motum conferunt.
 prope hoc intelligitur
 si me vultis in an. ~~non est effectus~~ **VII**
 propter quod hic non est
 effectum pro causis. Nam vis Hippocrates nomine venarum arterias sapere in-
 cluserit non tamen eum discrimen venarum et arteria-
 rum latuit.

VIII.

Argumentum, quod pilos non esse partes nostri corporis
innuitur, quod emortuo homine crescant, invalidum est.

IX.

IX.
Medicamenta non semper sunt Medicamenta.

X

Immortalitas herbis minime comparabilis.

DEFINITIONES PER TOTAM MEDICINAM

MEDICINA est ars quae corpus ^{hominis} sanum servat, neutrum praeservat, et aegrum curat.

SANITAS est dispositio secundum naturam actiones primo perficiens

PHYSIOLOGIA est ars, quae hominis sani continentia contenta et impelletur ad templum.

ELEMENTUM est minima rei quam constat

1. **IGNIS** est elementum subtilissimum, levissimum, calidissimum, siccum, in terra et supra terram existens.

2. **AER** est elementum humidissimum, calidum, subtile et leve, infra coelum ac supra aquam terram existens.

3. **AQUA** est elementum frigidissimum, humidum, grave, unicum terrae globum continens.

4. **TERRA** est elementum siccissimum, frigidum, gravissimum, crassissimum, solidum.

TEMPERAMENTUM est qualitas ex mixtura actione et passione primarum qualitatum certa, ad quam functiones similitarum partium obediunt comparati.

1. **ADPOUNDIVS** est temperamentum in quo elementorum qualitates primae ad tantam proportionem sunt redactae, ut nulla alteri dominetur.

2. **ADJUSTIVM** est temperamentum in quo elementorum qualitates ad eam proportionem sunt redactae, quae cum libel partium ad actiones obediunt necessariae sunt.

ETAS est illa humana vili pars, quae corporis humani constitutio, actione caloris, nativi in humidum primigenium, ~~se mutat~~ manifeste mutat her.

1. **HVMOR** est substantia fluida, aliqua et palpabilis in nobis ex ~~se~~ ^{ut} vel innata vel adventitia.

1. **HVMIDVM PRIMIGENIVM** est substantia crassa, pinguis, oleaginosa, et primordialis naturae, quae omnibus partibus aqua, terra diffusa et distributa, caloris nativi pabulum ac fundamentum.

2. **HVMIDVM ADVENTIVM** est substantia fluida, ex alimentis in corpore humanum assumptis generata, fructu cum ad nutritionem, tum alia corporis commoda.

HVMOR ALIMENTARIUS est, qui aptus natq; in corporis nostri substantia facit cere.

ALIMENTARIUM PRIMUM dicitur, quod ex alimentis resultat, formam in hepate acceptam retinet, nullum membrum peculiariter additum.

Ita dicitur, Medicus ad subiectum proprium dirigenda.

ALIMENTARIIS SECUNDARIIS sunt
qui ex primariis resoluuntur
et sunt 4. i. Panoninae. 2. Ros.
3. Gluter. 4. Cambrum.

1. PRIMARIIS sunt 4. Sanguis, bilis, pituita,
Melanchoolia
2. SANGVIS (in specie dictus) est portio mas-
sa sanguinea rubicundior calida seu patiens
temperata et humida, epy maxime portionem
constituens.
3. BILIS est portio massa sanguinea cali-
dior et sicciore, nonnihil anara
et flavescens.
4. PITUITA est portio massa sanguinea
frigidiore, humidior, et crudior,
in spida et ulciscit quandoq.
5. MELANCHOLIA est portio massa san-
guinea crassior, frigida et siccior,
sapore acido, et nigri coloris.

1. EXCREMENTIIS, qui ex his resoluuntur.

1. BILIS est excrementum tertium
secundum concoctionis, calidum
et siccum colore flavum et
sapore amarum, expurgatum
in vesicula fellea secundum
naturam duodecim flava, pallida
p. 2. 4. plerumque Vitellina, Potracea,
araginosa et laeva.

2. MELANCHOLIA est excrementum cras-
sum et durum concoctionis, frigidum, siccum
colore nigro, sapore acido, expur-
gatum ad lienem, si videretur naam
se habet, dicitur atra bilis, quae
quadruplex, quatenus ex quatuor
humoribus, bile pituita &c. generatur.

3. SANGUIS est excrementum 2. coctius, tenue
et aquosum, expurgatum vel
per sudores vel per urinam.

4. PITUITA, excrementum est secundum
tertiam concoctionis, frigidum
et humidum, colore album in
spida possit in cerebro generari.
epy differentia ex sapore et
consistenteria designatur.

1. In spida 2. dulcis. 3. Acidus. 4. Salsa.
2. i. Tenuis 2. Crassa. 3. Vitrea 4. Gypsacea.

4. **SPIRITVS** est substantia tenuis, lucida et
aetherea, ~~degenerat~~ a sanguinis par-
te subtiliori et inspirato aere genita.
ad omnes corporis actiones obiectivas necessaria.

1. **INSITVS**, est qd a principijs primis semine
et sanguine singulis partibus generatur.

2. **INTEVENVS** quodvis est in eodem loco
ex alimentis resultat, in situ alit
et fovet. hinc data Spiritus definitio competet
est. 3. **mix.** Vitalis, Naturalis, acialis

CALIDVM INNATVM est corpus quod-
dam, constans ex humore primige-
nito, Spirituq; in situ, calore in-
dignis, perfusum, per omnes partes
diffusum, inde quo mediante calor
anima suas obli. functiones. Vel
est principium activum quod media
te partes possunt quod operantur.

5. **PAR** est corpus toti cohaerens, communi
vita conjunctum ad illius functionem
usumq; comparatum.

SIMILIS est, cujus particulae des-
e ejdem naturae et nominis inter se
et cum toto sunt

DISSIMILIS est, cujus non omnes
particulae ejdem naturae et nominis
inter se et ex toto sunt

PRINCIPIES PARTES sunt, quae ad
individui conservacionem absolute sunt
necessariae, et toti corpori fideliter

talem et spiritus largiuntur. Vel
est quae materiam aliquam in se elaborata
sive humidam sive spirituosam sive
utramq; simul ad individui conser-
vationem communicat.

MINISTRANTES gra se habent. Vel
quae nullum humorem et facultatem
toti communicant, sed principibus servant.

ANIMA est actus primus corporis Organici
potestatem vitam habentis. Vel
est principium vegetandi, senti-
endi et rationandi.

6. **CAUSAE**, as est causa a qua pro-
cedit actio. Vel est accidens propri-
um et inseparabile animae, per quod
certas functiones in corpore exercet.

7. **FUNCTIO** est exercitium facultatis
sive potentiae

ET ACVLTA'S NATVALLIS est illa vis animæ in hepate residens primum, quæ propriè nutritur, auget, et simile procreat.

INVTALIX facultas est illa animæ vis, quæ substantiam corporis de perustam, ex alimento in sanguinem converso, refarcit.

ATTALCTALIX est ea vis animæ per quam partes familiares, tunc a propria tribuit alimentum per fibras rectas subserviens nutritioni, id est 3 legg.

RETENTALIX est ea vis animæ per quam partes attractum retinent alimentum, per fibras obliquas.

CONCOCTALIX est illa animæ vis per quam partes alimentum immutat, sibi assimilant.

EXVOLTAIX est illa vis animæ, quæ mediante postconcoctionem partes inutiles expellit per fibras transvasas.

CONCOCTIO est actio caloris in quâ libales patientes, dissol. vel Galatini desin. Est altera vis nutritivæ in propriam qualitatem ejus quædâ

privata attractio lentis, quæ, et ex pulsio fit à calore publica attr. relenti. q. cord. expulsi. p. fibras.

AVCTALIX facultas est illa vis animæ quæ corpus ex alimento in suam substantiam converso, in omnem dimensionem, longum, latum, et profundum extendit, usq. legitimam magnitudinem acquisita, actiones provenientes exercere queat. **AVCTIO** est corporis in longum, latum, et profundum amplexio.

PROCREATRIX est illa vis animæ, quæ homo sibi simile mediante semine producit, ad perpetuam speciei conservationem.

ALTERATRIX quæ substantiam generationis maiorem alterat, et immutat.

CONFORMATALIX est quæ toti corpori et singulis ejus partibus debita figura largit.

48
2 FACULTAS VITALIS est ea vis ani-
mæ, per quam spiritus vitales in corde
generantur et sanguis arteriarum ut
vita in corpore conservetur.
IOULSVS est actio peculiaris, primi
cordis, deinde arteriarum, confans
systole et diastole, cum intermedietate
orta a facultate pulsifica, ut caloris
nativi medietas conservet et spiri-
tus animales generent.

RESPIRATIO est actio partim ani-
malis, partim naturalis quæ per
os cœcit aër ad pulmones, discento
thorace, et vapor halitus excludit,
dat eodem tractu, ad naturalis
vis conservationem, et spirituum
vitalis generationem.

3 FACULTAS ANIMALIS est ea vis
animæ, per quam homo sensum
motum, principesque exercet functiones.
PRINCIPES

